

Полювання на дрохв
Петро Лущик

«Полювання на дрохв» – цикл романів Петра Лущика, написаний в авантюрно-історичному жанрі. Цикл описує пригоди Федора (Теда) Стрепета. Складається з п'яти романів. Перші два романи були відзначені на конкурсі «Коронація слова 2003». У 1919 році до рук прадіда головного героя випадково потрапляє загадкова стогривнева банкнота УНР, яка є ключем до великого багатства. Федя Стрепет першим здогадався, що "сто" – це комірка у банку, а номер банкноти – ключ до неї. Залишається лише знайти банк. Стрепет опиняється в Англії, куди його відправили вчитися за програмою обміну студентами. Він забирає із собою і старовинну банкноту. Пошуки відгадки приводять його в Лондон до офісу колишніх вояків дивізії «Галичина»...

Петро Лущик

Полювання на дрохв

Допоки летить куля

Пролог

Було страшно...

Знекровлена боями, покинута й забута урядом армія відступала. Позаду залишилися перемоги і поразки, взяття міст і їх віддача противнику, – усе те, що хоч якось виправдовувало величезні людські втрати. Попереду – лише невідомість. Неправдоподібно довгими худими хворобливими голодними колонами українська армія відкочувалась на захід: хто на вантажівках, а основна маса пішки рухалася до відомої лише командирам місцевості. Проте найгірше були не самі поразки, а втрачені можливості,

не реалізовані через розбіжності у поглядах верховодів. Ще 30 серпня три галицькі корпуси під командуванням генерала Кравса увійшли до Києва. Одночасно з іншого боку несподівано для галичан до столиці вступили три денікінські полки. Не знаючи, чи втягуватися у небажаний конфлікт з білими, Кравс відступив, на величезне розчарування Петлюри. Коли через кілька днів Петлюра переконав керівництво УГА в необхідності знову захопити Київ, було вже пізно. Обидві українські армії – УНР і ЗУНР – озлоблені одна на одну, були вимушені відійти на захід, практично завершивши цим боротьбу за українську державу.

Зараз взаємна ворожнеча відійшла на друге місце – не до неї було.

Ніхто не знав, що їх кинули напризволяще. Їхнім урядам було не до них. Недалекоглядна політика Петлюри і Петрушевича привела до того, що в УНР зовсім не залишилося друзів. Навіть ті, які ще вчора дотримувалися нейтралітету, сьогодні раптом виявилися ворогами. Більшовики, білі, угорці і поляки тиснули українську армію з чотирьох боків, поки не затиснули поблизу Вінниці.

«Чотирикутником смерті» це місце назвуть пізніше. А поки що це було жакливе скупчення військ, яке не тривожило навіть вороги. Натомість бич будь-якої війни тиф пожинав свою страшну данину. Дуже скоро багатотисячна армія майже повністю злягла. Здорові жили разом з хворими, що не могло позначитися на перших. Щодня десятки, а то і сотні людей заспокоювалися навечно. Армія як боездатна організація перестала існувати.

Але навіть у такій ситуації знаходилися люди, яких тиф вперто не чіплявся. Вони з усіх сил старалися – ні, не вилікувати, про це не йшлося, – лише полегшити долю вмираючих, а потім і поховати. Хворі найбільше боялися залишатися самі в такий час, тому старалися найдовше затримати добровільних помічників.

Стрункий стрілець з Галичини Теодор Стрепет сидів на краечку ліжка поблизу хворого з Чернігівської губернії. Той, виснажений даремною боротьбою з хворобою, безпомічно лежав і весь час говорив.

– Як тебе звати, друже? – запитав він.

– Теодор Стрепет, – відповів вусатий стрілець.

– Гарна птаха. Звідки?

– З-під Львова. А ти?

– Я з Чернігова. Свирид Коростель. Ти одружений?

– Так. Маю сина. Сім років.

– А я ні. Не встиг.

– Нічого, на все свій час, – заспокоїв галичанин.

– Ні, друже, – відповів хворий. – Не встигну. Відчуваю, що завтра для мене вже не буде. Тому я хочу тобі відкритися...

– Не треба, – відмахнувся Теодор. – Я не священник.

– А я і не сповідаюся.

Свирид на хвилюку замовк, збираючись силами. Потім запитав:

– Чому ти не захворів?

– Я вже раз перехворів тифом. В Талергофі.

– Де це?

– В Австрії. Концтабір. На початку війни.

– Теодоре, дістань мою сумку.

Стрепет взяв з-під подушки похідну сумку.

– Відкрий. Там, у кишені...

Теодор вийняв вдвое складений листок. Це була стогривнева купюра.

– Візьми її.

– Навіщо вона мені? Завдяки старанням наших державних достойників ця купюра не дорожча за папір, на якому вона намальована.

– Послухай мене. Збережи її. Це ключ.

– До чого? – запитав Стрепет.

– До багатства.

Далі Свирид впав у безпам'ятство. Він весь час марив. Теодор не відходив від нього. Декілька разів хворий назвав прізвище Задорожний.

До вечора хворий не дожив. Поховавши свого невірного приятеля, Теодор Стрепет став чекати, що буде далі. Чекати довго не довелося. Уже під зиму все вирішилося. Частина вояків перейшла на бік червоних, інші пристали до білих. Були і такі (серед них і Теодор Стрепет), які вирішили повернутися додому. Попрощавшись з нечисленними знайомими, які ще залишилися серед живих, Стрепет поправив на плечі гвинтівку і попрямував від сонця на захід.

1

«Хітроу-Експрес» прибував на Паддінгтон о дев'ятій сорок, у той саме час, коли вокзал вже остаточно прокинувся і запрацював на повну силу, щоб десь аж біля одинадцятої вечора знову заспокоїтися. Нечисленні пасажери неспішно покидали салони вагонів, як хвилин тридцять-сорок тому покидали салони авіалайнерів. Публіка тут зібралася різноманітна, що, зрештою, ні у кого не викликало подиву – Лондон звик до цього. Серед пасажирів вгадувалися бізнесмени – вічно заклопотані з невеликими кейсами і майже завжди з мобільними телефонами, туристи – завжди в захопленні від побаченого («Уявіть собі, з цього вокзалу Шерлок Холмс виїжджав на роботу!»), просто лондонці, що поверталися з відпустки чи відрядження – ті зразу ж прямували до виходу, і категорія пасажирів, яку неможливо віднести до якоїсь з перерахованих вище. Вони нікуди не спішили, з нічого не дивувалися, нікому не дзвонили. Вони просто стояли поблизу поїзда і не знали куди йти. Серед них виділявся юнак, якого нам варто описати детальніше. Йому було років двадцять два – двадцять три, не більше. Принаймні він не виглядав старшим. Ростом пасажир сягав не менше шести футів, навіть з декількома дюймами. Одяг також виділявся, навіть можна сказати, що одягався юнак трохи як франт. Темно-синій костюм, сорочка з краваткою кричущого кольору (але зі смаком і гармонією) робили його схожим на синка мільйонера. Доповнював його гардероб великий крислатий капелюх.

Невідомий постояв деякий час поблизу поїзда, який почали заповнювати пасажери, що збиралися від'їжджати в аеропорт Хітроу, потім різко підняв невеликий чемодан і впевнено попрямував до найближчої каси.

– Доброго ранку! – привітався він до касира – миловидної жінки середніх років, яка усміхнулася при його появі.

– Доброго ранку! – відповіла вона. – Хочете кудись поїхати?

– Ні, дякую. Я вже приїхав. Я хотів би дізнатися, якщо ваша ласка, де тут можна поселитися. Я у Лондоні вперше, і мені потрібен готель. Хотілося б, щоб він був недалеко,

хороший і порівняно недорогий.

– Будь ласка! Вийдете з вокзалу і повернете наліво на Плідстріт. Перша вулиця справа – це Норфолк-плас. На ній розташований потрібний вам готель «Норфолк Тауер». Гадаю, він вам підійде.

– Ви дуже люб'язні! – Невідомий в знак поваги злегка підняв капелюх і направився до виходу вокзалу.

До готелю «Норфолк Тауер» було хвилин три ходу. Він розташувався у невеликому будинку і виглядав охайним і приемним. Правда, поруч нього, ближче до вокзалу Паддінгтон, був ще один готель такого ж гатунку, але юнак твердо вирішив послухатися поради касирки і зупинився перед входом «Норфолк Тауера». Великі скляні двері автоматично розсунулися перед ним (спрацювали фотоелементи), і невідомий увійшов в хол.

Проти входу розташувалася стійка адміністратора, справа невеликий бар з м'якими кріслами, зліва двері вели у ресторан.

Оцінивши обстановку, невідомий підійшов до стійки.

Білява дівчина підвела на нього очі і сказала:

– Ми раді вас вітати у нас! Хотите поселитися?

– Так, – відповів прибулий. – Якщо можна!

– Звичайно. На ваше щастя, сьогодні зранку декілька номерів звільнилися. Через десять-п'ятнадцять хвилин один з них буде у вашому розпорядженні.

– Чудово.

– Вам триста десятий підійде?

– Мені однаково.

Дівчина дістала картку.

– Як вас звати?

– Тед Стрепет.

– Ви не англієць? – здивувалася дівчина.

– Ні, я з України.

– А де це? – зовсім по-дитячому поцікавилася вона. – Росія?

– Ні, але поруч.

– А-а, знаю. Там холодно і білі ведмеді.

– Ні, – заперечив Тед. – Там тепло і бурі ведмеді.

Тим часом праворуч відкрилися двері ліфта і показався чорношкірий носій.

– Номери готові, – сказав він.

– Вам і чекати не прийшлося, – зраділа дівчина. – Ви на скільки до нас?

– Не знаю, – розгублено сказав Тед. – Для початку на тиждень, а потім буде видно.

– Ви оплатите зараз чи потім?

– Давайте зразу ж, а то потім хто знає як буде. Лондон – місто дороге.

Він розплатився, взяв ключ на масивній дерев'яній колодці і в супроводі носія, що ніс його чемодан, піднявся ліфтом на третій поверх.

Носій відкрив двері, заніс чемодан в номер. Тед сунув йому в руку фунтову монету і залишився один.

Розпакування чемодану не зайняло багато часу. Дорогий костюм зайняв своє місце у шафі, яку чомусь поставили у проході. Справа двері вели у ванну кімнату, куди і не забарився завітати Тед.

Через півгодини, вимитий, поголений, мирно попиваючи каву, приготовлену тут же, Тед набрав номер телефону. На тому кінці проводу почувся старечий чоловічий голос.

– «Об'єднання колишніх вояків-українців у Великій Британії» слухає!

– Доброго ранку! – українською мовою сказав Тед. – Вас турбує Теодор Стрепет. Я хотів би зустрітися з вами.

– Ви українець?

– Так. Я тут у справах.

– А що вас цікавить?

– Я хотів би це сказати особисто. Це не телефонна розмова.

На тому кінці помовчали.

– Сьогодні о другій.

– Це для мене прийнятно. О другій я буду у вас.

– Ви знаєте нашу адресу? – поцікавилися на тому кінці.

– Нехай це вас не хвилює.

Тед поклав слухавку. Годинник показував одинадцяту годину. До другої ще досить часу, тим більше, що добиратися до офісу українських ветеранів недовго. Наставивши будильник на першу дня, Тед, стомлений минулою майже безсонною ніччю, заснув.

2

– Прошу, пане Стрепет! Вас чекають.

Тед Стрепет легко підвівся з крісла і пройшов у велику кімнату. Усі стіни були обвішані емблемами, орденами, фотографіями та іконами. Фотографії були здебільшого воєнного часу, лише одиниці – повоєнні. На них молоді хлопці у військових одностроях щасливо усміхалися в об'єктив. Через десятиліття вони пронесли свій оптимізм, впевненість і віру.

Тед перевів погляд на літнього чоловіка за великим столом. Йому вже давно перевалило за вісімдесят.

При появі відвідувача він підвівся і через стіл подав руку.

– Мирослав Яськів. Радий вас бачити.

– Теодор Стрепет.

Потиск руки господаря кабінету був на диво сильний.

– Прошу сідати, пане Стрепет. Якщо хочете, куріть.

– Дякую.

Тед вийняв пачку сигарет, дістав одну, решту протягнув господареві.

– Дякую, мені вже не можна. Свое я відкурих.

Тед закурих. Легкий димок почав розходитися по кімнаті.

– Я вас слухаю. По телефону ви не хотіли говорити моему секретареві мету вашої появи. Але давайте по порядку. Що ви тут у Британії робите? Дуже дивно бачити вас, українця, тут.

Тед Стрепет ще раз затягнувся й почав:

– Мое справжне ім'я Федір, але в Англії я вже третій рік, тому змінив його на більш звичне тут Теодор або Тед. Я сам з-під Львова.

Мирослав Яськів кивнув головою.

– Тут я три роки, як вже говорив. Учуся в університеті міста Дарем, на півночі Англії.

– На кого, прошу вас?

– Менеджер по малому й середньому бізнесу. Саме це потрібно моїй державі.

– Так, – згодився Яськів. – Україна зараз зовсім не те, що ми очікували в сорокових.

– Вона і не та, на що ми сподівалися на початку дев'яностих. Мій прадід у свій час воював в Українській Галицькій армії. Я його не пам'ятаю (помер ще до мого народження), але з розмов батька, а особливо діда, знаю про нього багато. Принаймні, настільки багато, що можу написати про це книгу.

– То ви літератор? – поцікавився Мирослав Яськів.

– Швидше аматор. Але я маю досить матеріалу, щоб написати хоча б чорновий варіант. І для заповнення деяких прогалін мені потрібні документи.

Мирослав Яськів уважно слухав співрозмовника, потім запитав:

– Якого часу вони стосуються?

– Часу українсько-російської війни.

– Боюся, що ви звернулися до нас даремно. Майже всі наші документи відносяться до періоду Другої Світової війни.

– Ви кажете, майже всі. Значить, є й інші?!

– Є. Але дуже мало.

Пан Яськів задумався.

– Я можу вам допомогти, – сказав він, – якщо, звичайно, ви це робите безкорисно.

На цей раз задумався Стрепет.

– Не хочу вас обманювати, пане Яськів. Деякий матеріальний інтерес я маю. Хочу хоч дещо заробити на цьому.

– Ви маєте намір видати книжку?

– Звичайно, хотілося б. Хоча я чудово розумію всю складність цього кроку. На заході України подібними книгами заповнені книгарні, і вони вже не користуються таким попитом, як років десять тому. У східних областях таких книг немає зовсім. Немає пропозиції – немає попиту.

– Тут також майже ніяких гарантій, – сказав Яськів. – Це не З'єднані Держави і не Канада, де українців мільйони. Навіть четверте – п'яте покоління хоч як-не-як вважає себе українцями. Тут, у Британії, інакше. Усі емігранти селилися в Америці, Австралії. Ми ж, вояки УПА, змушені були осісти тут, де майже не було українських дівчат. Тому і женилися на англійках. Мені, можна сказати, повезло. Дружина моя з України, а вже зять місцевий, англієць. Тому внучка на половину англійка.

– Чесно кажучи, я і не сподівався щось видавати тут, – признався Стрепет. – Моя найближча мета – якнайбільше дізнатися про ці часи. Розумієте, якщо в Україні документи і були, то вони або знищені, або відправлені в Москву, у спецхран, звідки в найближчий час дістати їх неможливо. Ви знаєте, що досі навіть невідомо, чи Михайло Грушевський був першим президентом. Документів не знайшли досі.

– Я вам допоможу, – раптом сказав Мирослав Яськів. – Чим зможу, звичайно. Але з однією умовою.

– Я весь увага.

– Ви пообіцяєте, що принесете мені рукопис вашої книги.

– Я гадаю, що зможу вам це пообіцяти, – усміхнувся Тед. – Високохудожнього твору, боюся, у мене не вийде, але що зможу, то передам обов'язково.

– От і добре, – зрадів господар. – Думаю, що помічник вам не завадить?

Тед невизначено пожав плечима.

– Та чого ж. Швидше впораємося.

– Де ви зупинилися?

– «Норфолк Тауер Готель». Номер триста десятий.

– Телефон пам'ятаєте?

– Так. 171 262 3123. Це номер у вестибюлі.

– Постарайтеся сьогодні бути в готелі після восьмої. Це вас влаштовує?

– Так, цілком.

Мирослав Яськів підвівся, даючи знати, що аудієнція закінчилася. Тед різко підвівся й протягнув руку для прощання.

– Може, у вас грошові труднощі?

– Дякую, не хвилюйтеся, – заспокоїв Тед. – Я ж тут третій рік. Навчився заробляти гроші.

– Отже, до зустрічі. З вами зв'яжуться.

Тед Стрепет покинув будинок офісу ОБВУ, пройшов вулицею далі, вийшов на більш поживавлену, де і сів у знаменитий двоповерховий автобус.

Другу половину дня він присвятив оглядинам міста. Відвідав Бейкер-стріт, 221Б, де побував у музеї Шерлока Холмса; в крамниці поруч купив двотомник про детектива; пройшов мимо музею мадам Тюссо, але черга до нього дуже нагадувала про мавзолей у Москві, тому Тед для годиться постояв поблизу. Правда тут же поруч стояв живий Шерлок Холмс (артист, звичайно). Він виявився поляком. Розговорилися. На завершення Тед попросив у нього автограф, який Лешек (так звали Холмса) залюбки поставив на щойно куплених книжках.

Половину восьмої Тед був вже у готелі. Не піднімаючись до себе у номер, вирішив повечеряти у ресторані, сказавши перед тим метрдотелю, щоб покликав його, коли йому дзвонитимуть.

Вечеря дійсно йому не завадила. За весь день Тед майже нічого не їв, якщо не рахувати сніданку у літаку й кави у себе в номері.

Він вже допивав пиво, коли до нього підійшов метрдотель.

– Вас чекають у холі, – сказав він.

– Хто?

– Білява дівчина.

Гублячись у здогадах, хто це може бути, Тед покинув ресторан і повільною ходою направився до холу. При його появі з м'якого крісла піднялася досить висока дівчина у джинсовому костюмі. Вона поправила на плечі сумочку і протягнула руку.

– Ви Тед Стрепет?

– Так, це я. А вас як звати?

– Мері Кіркбрайд. Або Марія Яськів, як вам буде зручно.

– Ви... – здивувався Тед.

– Я внучка Мирослава Яськіва.

– То ви і є тим помічником, кого до мене приставили?

Мері усміхнулася.

– Ви розчаровані?

– Ні, що ви. Навіть навпаки. Приємно здивований. Просто я гадав, що у помічники мені дістанеться ветеран війни, не молодший від вашого діда.

– Таких вже мало залишилося. Ще п'ять-десять років – і ОБВУ буде нікому не потрібне. І так кожен рік їх дедалі менше.

Тед уважно придивився до співрозмовниці. Назвати її просто красивою було навіть

образливо для дівчини. Щось незвичайне було у цій постаті, обличчі. Навіть через деякий час Тед не міг сказати, які у Мері очі – сині чи синьо-зелені, який ніс – прямий чи з горбинкою, бо все затіяло не фарбоване, а природне жовте волосся.

– До речі, ви розмовляєте українською? – поцікавився Тед.

– Звичайно, мама у мене українка, – відповіла Мері по-українськи зі звичним для емігрантів акцентом.

– Тоді, – сказав Тед, – я вас запрошую повечеряти. Яким ресторанам ви віддаєте перевагу?

– Арабським.

– Арабським? Чому?

– Я вивчаю в університеті арабістику.

– О Господи!

Дівчина усміхнулася.

– Тоді прошу, – сказав Тед. – Неподалік на Едвар Роад я бачив арабський ресторан. Тільки замовляти будете ви.

– Згода.

Дорогою до ресторану Тед обережно випитав Мері, що їй двадцять один рік і вчиться вона в Оксфордї.

– Я дуже часто бувала в будинку діда, і він з бабцею, коли вона ще жила, вчили мене всьому українському, що знали самі. Тому я більше іммігрантка, аніж англійка.

У ліванському ресторані «Тарбуш» під приємну ненав'язливу арабську музику Тед спробував зробити замовлення. Але з всього меню, запропонованому йому офіціантом, він розібрав лише ціну. Все решта було написано арабською мовою.

Безпорадно повертівши листком, Тед з жалем передав його Мері.

– Це для мене китайська грамота, – признався він.

– Ну, що ви! Китайська грамота незрівнянно складніша. Ви, чоловіки, такі безпорадні! – відзначила дівчина. – Що будете їсти? Огірковий салат чи помідори? Стек? Риба?

Солодке?

– Повністю покладаюся на ваш вибір. Гадаю, нам не завадило б зразу перейти на ти, адже нам працювати разом. А як з чимось міцним?

– Ніяк. Це арабський ресторан. Іслам забороняє вживати алкоголь. Прийдеться тобі потерпіти.

– Що ж, потерплю. Тільки мені багато не замовляй. Я тільки-но з-за столу.

Під час вечері, коли з великою частиною принесеного було покінчено, Тед поцікавився:

– Що змусило тебе допомагати мені? Згодься, красива молода жінка не буде серед літа сидіти серед паперів, поточених міллю, і шукати невідомо що. Це не для неї.

– Тут ти не правий, – заперечила Мері Кіркбрайд. – Ти, видно, не знаєш жінок.

– З цим твердженням можна посперечатися, – вставив Тед.

– Тоді ти знаєш не таких жінок. Я наполовину українка, і горджуся цим. Дід Мирослав старався виховати мене не лише в англійському, але й в українському дусі. Звичайно, перше переважило, адже наше коріння просліджується до часів Трояндової війни. І все ж коріння матері також немале.

– А в Україні ти бувала?

– Цього не довелося пережити. Про неї я знаю лише за розповідями діда і телевізійними новинами. Перше грішить старовиною, а друге необ'єктивністю.

– А хіба у вас в Оксфорді немає студентів з України?

– Бувають, але вони швидко стають англійцями і не розповідають про свою державу. Соромляться, чи що? А чого соромитись?

– Є свої причини, – відповів Тед Стрепет. – Повір мені.

– І ти також?

– Я – зовсім інакше.

Час, проведений разом з Мері, Тед не вважав втраченим. Під танець живота у виконанні тендітної арабки вони домовилися зустрітись завтра в офісі ОБВУ.

Стрепет, посадивши нову знайому на таксі, повернувся до себе в готель. Було вже темно. Зайшовши в номер, зразу ж включив телевізор (звичка, вироблена роками). Хотілося курити, але не знати, чи можна це робити тут в номері. А то вийде, як колись в Даремі він, не знаючи правил внутрішнього розпорядку, закурив в кімнаті. Спрацювала сигналізація, і до будинку примчала пожежна машина. Потім прийшлося виправдовуватися.

Добре, витримає і без курива. Тед набрав у чайник води, включив. Подумавши, вирішив приготувити чаю, а не кави. Ніч все таки!

Теду дуже подобалися англійські готелі, де в номерах стоять чайники, набір пакетиків чаю чи кави й печиво. І чому такого немає у наших готелях?

Вода закипіла. Чай «Ліптон» чудово його підбадьорив, хоч причин бути сумним і не знайшлося. Ні, сьогоднішній день можна назвати вдалим. По-перше, він видався довгим і багатим подіями. Почався цей день, двадцять четверте червня, о п'ятій годині ранку в місті Дарем. Потім дорога до Ньюкасла, політ до Лондона, зустріч з Мирославом Яськівим. І, по-друге, найголовніше, зустріч з Мері. Дивна, все таки, ця штука – життя. Ще сьогодні зранку, та що там, ще дві години тому він і гадки не мав, що зустрінеться з такою чарівною дівчиною, яка неначе зійшла з обкладинки журналу. Цікаво, яке у неї волосся? Невже природний колір? Він, в усякому разі, ще не зустрічав такий насичений жовтий колір.

Тед Стрепет розвалився на ліжку. По телевізору показували фільм з участю Кетрін Зета-Джонс. Тед не вникав у його зміст. Він поринув у спогади. Раптом згадалися події, які і привели його сюди, у цей готель.

А все почалося за тисячі кілометрів звідси три роки тому. Він, дев'ятнадцятирічний студент економічного факультету Федя Стрепет (чи Федя Дрохва, як його кликали поза очі, а бувало і в очі друзі-однокурсники), закінчував другий курс. Це був той курс, коли студенти ще могли говорити: «А якщо відрахують?».

В неділю наприкінці травня, коли семестр закінчувався і всі старання студентів були направлені на те, щоб ліквідувати «хвости» (про екзамени не йшлося, для цього вистачить останньої ночі), вони, група студентів, пішли на дискотеку в клуб «Романтик».

Розслабилися вони, звичайно, по повній програмі. В основному вони трималися втрох: він, Федя Стрепет, Васько Гайдук на прізвисько Опришко і Сергій Соколовський або Сірий Орел. Звичайні жителі трьохмісної кімнати гуртожитку. Серед них лише Федя не був чимось визначним. Батьки Гайдуга працювали в адміністрації, а Сергій взагалі приїхав з

іншого обласного центру, де його батько тримав фірму типу «Купи-продай». Батьки Феді жили у селі і своєю працею на землі заробляли на його навчання.

Але різниця у їх становищі зовсім не перешкоджала їхній дружбі. Кожен користав з інших. Батьки Васька відремонтували кімнату, Сірий Орел її обставив, і всі разом вечорами їли свіжину й фрукти, привезені Стрепетом з села.

По своїй природі Федя був сором'язливий і спокійний – типовий флегматик, чого не скажеш про Сергія чи холерика Васька. Але саме Стрепет користувався успіхом у дівчат. Поступово він зумів переробити себе і позбутися сором'язливості.

І в цей день (чи ніч, хто його знає, адже повернулися в гуртожиток вже під ранок) Федя проводжав до сусіднього гуртожитку першокурсницю з біологічного факультету Тому, низеньку дівчину, яка смішно піднімалася на пальцях, щоб його поцілувати.

Повернувся в гуртожиток вже в шостій ранку. Хлопці, які прийшли з дискотеки раніше, солодко похропували на ліжках. Заздрісно подивившись на них, Тед тим не менше не став лягати зразу. Він змусив себе спочатку поголитися, а потім вже завалився спати.

Будильник, здавалося, задзвенів одразу ж. Федя відкрив неслухняні очі, побачив хлопців, які одягалися, потім заснув знову. Приснився йому дощ. Він був настільки реальний, що Федя прокинувся знову.

Над ним стояв Сергій і поливав його водою з чайника.

– Що ти робиш? – зірвався Федя.

– Вставайте, ваша величність! – урочисто сказав Сергій. – Вас чекають великі справи!

– Які справи? – не зрозумів Стрепет.

– Перша пара по маркетингу. Тема лекції «Що таке маркетинг і як з ним боротися».

– Ти здурів?

– Це ти здурів, – відповів Сергій. – До початку пари сорок п'ять хвилин.

– О чорт!

Федя зірвався з ліжка, скочив у штани і побіг до умивальника. Сергій кинув йому навздогін:

– Вибирай: або бізнес або жінки. Принаймні, неофіційні.

На пару вони все таки встигли. Самого професора не було. Що ж, начальство не запізнюється, а затримується, тим більше, якщо воно сам декан.

Замість нього у дверях появилася його секретарка.

– Федір Стрепет є? – запитала вона.

Федя підвівся.

– До декана! Негайно!

Гублячись у здогадках, Стрепет вийшов з-за лави.

– Що ти вчора натворив? – поцікавився Васько.

– Не знаю, – признався Федя. – Все було в рамках дозволеного.

Він ішов за секретаркою і в думках перебирав всі випадки. Нічого такого, за що могли розстріляти. А, зрештою, чого думати? Зараз і так дізнається, тим більше, що вже прийшли.

– Дозвольте? Звали?

Федя Стрепет прочинив двері.

– Так, заходьте, – сказав декан. – Зачиніть за собою двері.

Він подав Феді руку. Це Стрепета заспокоїло: тому, кого мають звільняти, руку не тиснули б.

– Сідайте.

Коли Федя сів, декан запитав:

– Ви знаєте, чому я вас викликав до себе?

– Чесно кажучи, ні, – признався Стрепет.

– Справа ось у чому. У нас з англійськими колегами підписано договір про співпрацю.

Федя Стрепет кивнув головою – він про це знав.

– Одним з пунктів договору, – продовжував декан, – є домовленість про обмін

викладачами й студентами. Вас, як одного з кращих наших студентів, ми хочемо відправити на навчання в Англію. Що ви на це скажете?

Федя нічого не міг сказати. Йому просто відібрало мову.

Декан усміхнувся.

– Я бачу, зараз даремно питати вас, чи володієте ви англійською мовою. Ви й українську забули.

– Та чому ж, – нарешті знайшовся Стрепет. – Розмовляю, тільки моя англійська кульгає академізмом.

– Тобто? – не зрозумів декан.

– Це не розмовна, а літературна мова. Не знаю, чи зможу вільно розмовляти з англійцями.

– От зараз можете це перевірити. Про вас ми вже думали давно, тому дали ваші дані представникові Даремського університету. Вона чекає вас в «Гранд-готелі».

– Вона?

– Так, це жінка. Джулія МакКерн. Якщо ви згодні з нашим вибором, можете зараз же піти до неї. П'ятсот третій номер.

– Зараз? – Федя з жалем подивився на свій одяг.

– Не звертайте на це уваги, – заспокоїв його декан. – Пані Джулія сама крутиться серед студентів, тому не надає зовнішньому вигляду великої уваги.

– А мене хоч в готель пустять у такому одязі?

– Попробуйте. Якщо не вийде, приходіть до мене, щось придумаємо.

Від економічного факультету до «Гранд-готелю» було недалеко – досить лише перейти проспект. Скільки Федя жив у Львові, жодного разу не переступав поріг цього престижного закладу. Тому з таким трепетом він відкрив двері готелю. До нього підійшов молодий чоловік і поцікавився метою його приходу.

– Мене чекає Джулія МакКерн, – відповів Стрепет.

Той критично оглянув його.

– П'ятсот третій номер, – сказав він і показав на ліфт.

Федя піднявся ліфтом, оббитим зсередини квітчастою тканиною, на п'ятий поверх. Знайшов двері з потрібною цифрою. Постукав.

Майже зразу ж вони відчинилися, і Стрепет побачив досить високу жінку років п'ятдесят. Її темно-русьяве волосся було коротко підстрижене. На ній було голубе довге плаття з глибоким декольте.

– Ви до мене? – милозвучно запитала вона.

– Так. Мене звати Федір Стрепет, – добираючи слова, відповів хлопець. – Я на рахунок обміну студентами.

– О так, – зраділа англійка. – Прошу зайти.

Так Стрепет зайшов в номер Джулії МакКерн. Вона запропонувала йому крісло під вікном, з якого відкривався вид на його факультет. Невже на його колишній факультет?

– Мене звати Джулія МакКерн, – сказала вона. – Я є викладачем школи бізнесу Даремського університету. Ви – Федір? Пробачте, але ваше ім'я мені досить важко вимовити. Яке ім'я у нас є відповідним вашому?

– Теодор, – подумавши, сказав Федя.

– Чудово. Так я вас зватиму. Теодор або просто Тед. Ви не проти?

– Та чого ж.

– А мене звить просто Джулія. Згода?

– Так... Джулія.

МакКерн запитала:

– Вип'єте зі мною?

Вона показала на пляшку червоного вина. Федя невиразно щось промугикав. Джулія прийняла це за згоду. Вона налила два бокали. Один подала гостю.

– Чіз!

Після випитого Джулія МакКерн продовжувала:

– То ви згодні поїхати в Дарем! Вчитися прийдеться чотири роки. Вчитися важко. Можливо прийдеться підробляти. Зате диплом відкриє перед вами двері офісів великих фірм.

Відтоді минуло три роки. Було все: і радощі, і розчарування. Справа доходила до того, що через півроку Федя навіть хотів повертатися додому. Але все минулося. Зараз він впевнено стоїть на ногах. Ще рік – і перед ним дійсно відкриються двері офісів. А якщо вийде те, ради чого він приїхав в Лондон, то життя взагалі переміниться.

4

Мирослав Яськів не лукавив, коли говорив про бідний архів об'єднання, принаймні тієї його частини, що стосувалася кінця дев'ятсот десятих років. Було зразу видно, що, на відміну від сорокових-п'ятдесятих, ця частина збиралася несистематично й випадково.

– Що конкретно тебе цікавить? – запитала Мері зранку наступного дня, коли вони зручно розмістилися за невеличким столом біля вікна, яке виходило на тиху вуличку. – Без конкретної мети ми блукатимемо у темноті навіть серед такого малого.

– Може, я спочатку розповім про ці події, а вже потім разом з тобою визначимо разом?!

Тед закурив.

– Десятого листопада вісімнадцятого року повітовий комісар Король оголосив мобілізацію чоловіків. Мій прадід став служити у польовій жандармерії. Разом з нею він дійшов до Києва літом дев'ятнадцятого і пережив «чотирикутник смерті» восени. Ось цей рік я і хочу описати. І не так мене цікавлять документи про захід України, як про схід.

– Чому?

– Про захід я знаю майже все.

– Що ж будемо будити історію, – сказала Мері. – Яким часом ти володієш?

– Днів десять. Максимум два тижні, – відповів Тед. – Лондон дороге місто. А у Даремі я найнявся в компанію по продажу автомобілів. Дещо підзароблю – і знову.

Дівчина нічого не відповіла, лише якось по-новому подивилася на Теда.

Робота у будь-якому архіві – не для нервових. Особливо, якщо ймовірність того, що знайдеш потрібне, невелика. Молоді люди повільно перегортали папку за папкою, уважно вчитуючись у давній подекуди вже вицвілий текст. Час від часу Тед чи Мері знаходили, як їм здавалося, щось варте уваги. Тоді вони обговорювали важливість знахідки і, або відправляли її у копіювальний апарат, або ж ставили на неї тавро безцінності, і документ повертався до папки, минаючи копіювання.

– До речі, – сказала дівчина, – як звали твого прадіда?

– Теодор, як і мене, – відповів Тед.

– Тоді дивись. – Мері протягнула йому через стіл пожовклий від часу листок.

Це був наказ, підписаний командуючим УГА генералом Грековим, про відзначення стрільця Теодора Стрепета за хоробрість у подіях восьмого червня під Чортковом.

– Мері, – тремтячим голосом сказав Тед, – ти чудо! Я зовсім не знав про цей наказ!

Він швидко поклав документ у копіювальний апарат і зробив декілька копій.

– Тепер, – говорив він, – я знаю, що ми на правильному шляху.

– Що сталося восьмого червня? – поцікавилася Мері.

– Генерал Греков організував несподіваний контрнаступ на польські війська. Він заледве не визволив Львів, але наступ затих сам по собі.

– І твій предок був там? До речі, що означає твоє прізвище? Стрепет. Це що?

– Хто, – уточнив Тед. – Так зветься птаха – різновид дрохв.

Знайдений документ зовсім розладнав роботу. Стрепет рішуче поскладав папери в папки.

– Все, досить. Принаймні, на сьогодні. Я запрошую тебе на екскурсію по Лондону.

– Мене? – здивувалася Мері. – Ти, що вперше в місті, запрошуєш мене, корінну лондонку?

– Я знаю, що кажу. А ти знаєш, що найменше про місто знають його мешканці?

– Що ж, – здалася Мері. – З чого почнемо?

– Для початку нанесемо візит її величності.

Букінгемський палац вже давно став тим місце Лондона, куди звідусіль стікалися ріки туристів. Подивитися через величезні ворота з британським гербом на зміну караулу, кинути декілька пенсів у басейн навколо пам'ятника Вікторії, сфотографуватися на фоні гігантських прапорів на алеї проти палацу, – ради цього варто було витратити час і гроші.

Тед і Мері поблукали площею перед огорожею палацу, зробили декілька знімків, потім Тед парком святого Іоанна повів дівчину до парламенту. Біг Бен якраз вибивав п'яту годину.

– У мене пропозиція, – сказав Тед. – Не будемо брати таксі. Пройдемося до готелю.

– Ти хоч знаєш, де він?

– Приблизно, – признався Тед. – Хоча можу тебе заспокоїти: у мене є план міста. Взяв його в салоні «Хітроу-Експреса».

– А ти передбачливий. Добре, куди іти?

– На Уайт-холл. До речі, десь тут повинна бути Даунінг-стріт. Ти не в курсі?

Мері знизилла плечима.

– Ми в основній своїй масі аполітичні, – відповіла вона. – Я знаю, де розташований Міленіум-центр, а Даунінг-стріт...

– Ось! – вигукнув Тед. – Це підтвердження того, що я говорив: ви майже нічого не знаєте про свою столицю.

Суперечка розв'язалася через п'ять хвилин, коли на Уайт-холлі вони побачили загравану вулицю, яку охороняли двоє поліцейських. Даунінг-стріт. (Вулицю перекрили після того, як тут терористи підірвали бомбу.)

Переможно усміхнувшись, Тед повів Мері вгору. Проминувши декілька вулиць, вони вийшли на площу Піккаділлі. Під пам'ятником Еросу група на ударних інструментах видавала такий гуркіт, що його було чути, здавалося, на пів-Лондона.

Якби Тед і Мері не були так захоплені виступом музикантів, то вони, напевне, помітили серед натовпу глядачів молодого чоловіка у неясній тенісці. Саме він на їхнє прохання фотографував обох на фоні Букінгемського палацу. Саме він супроводжував їх до споруди парламенту. Тепер він наздогнав їх на Піккаділлі і, судячи з усього, не мав наміру відпускати з поля зору.

Від площі Піккаділлі до «Норфолк Тауер Готелю» було порівняно недалеко. Принаймні навіть Мері знала дорогу.

В номері Мері критично оглянула обстановку і залишилася задоволеною.

– Досить мило! – відзначила вона.

– Це не моя заслуга, – сказав Тед, запрошуючи дівчину сісти. – Тут я лише другий день і не встиг нічого переробити. Між іншим, як ти на те, щоб перекусити?

– Ой, боюся, що ні. Я взагалі мало їм.

– Тоді кави?

– На ніч? – здивувалася Мері.

– Так, на ніч. Якщо, звичайно, ти залишишся.

І вона залишилася.

5

В кінці третього дня роботи Мері сказала Стрепету, що їх сьогодні чекає дома її дід Мирослав.

– Він хоче розпитати про нашу роботу.

– Він живе з вами? – запитав Тед.

– Ні, окремо. Навіть я вже не живу з батьками. До того ж, я частіше буваю дома у дідуся, аніж у батьків. Особливо після того, як померла бабуся.

– Що ж, – згодився Тед. – Нанесемо візит ввічливості старій людині. Правда, я не одягнений для вечірнього візиту.

– Пусте. Дід не придає ніякого значення таким дрібницям.

Будинок Мирослава Яськіва стояв на околиці Лондона і потопав у зелені, як, зрештою, всі інші будинки. Господар будинку зустрів внучку з гостем радісно, не приховуючи своїх почуттів. Він провів їх у невелику кімнату. Великий стіл займав, здавалося, чверть кімнати. Тед кинув погляд на пляшки, банки і запитливо подивився на господаря.

– Старався створити невимушену обстановку, – пояснив Мирослав Яськів. – Прошу сідати.

– Ви, пане Яськів, остаточно стали англійцем, – сказав Тед, вмощуючись на зручному дивані.

– Я тут, Теодоре, вже майже шістдесят років. Можете підрахувати, скільки я прожив на батьківщині. Я мусив стати англійцем, інакше не вижив би тут.

Мирослав Яськів сів навпроти Теда.

– Що будете пити? Марійку я не питаю. Онучко, твоє червоне вино чекає тебе.

– Дякую, діду!

Мері налила собі «Кабарне» і запитливо подивилася на Теда.

– Якщо можна, я собі наллю пива. Я став зятим пивоманом.

Стрепет маленькими ковтками попивав «Хайнекер», одночасно оглядаючи кімнату. У протилежному до дверей кутку висів військовий однострій. На френчі блистіли медалі.

– Ваші? – кивнув головою на нагороди.

– Мої, – гордо відповів Мирослав Яськів. – Прошу підійти зі мною.

З пінтою пива Тед в супроводі господаря підійшов до стіни. На зелено-сірому піджаку висіли дві невеликі нагороди і три більшого розміру.

– Ось, Теодоре, це бронзовий хрест за заслуги і бронзовий хрест бойової заслуги. Їх мені вручили у сорокових за участь у боях.

– А ці?

– А ці три встановила Президія нашої головної управи. Ось медаля за довголітню працю. А це два хрести заслуги – бронзовий і срібний. Мені їх особисто вручив наш голова доктор Святослав Фостун.

– А хіба...

– Ні, я не голова. Доктор Фостун зараз прихворів, тому я його заміщаю. Тимчасово.

Тед Стрепет повернув голову, щоб зробити докір дівчині, але Мері кудись зникла. З кухні

долинав характерний стукіт.

– До речі, Теодоре, як ваші успіхи? Марійка мені дещо розповіла про ваші пошуки, і все ж...

– Боюся, що тут ми переглянули все. Великою знахідкою я вважаю знайдений Мері наказ про мого прадіда, підписаний генералом Грековим.

– За бої під Чортковом?

– Так. На цьому, власне, наші знахідки закінчуються. Напевне, ми витягли звідси все.

– А що далі? – Мирослав Яськів взяв Теда під руку і повів до столика. – А чи не пошукати вам щастя в Единбурзі? Тамтешній архів, правда, в основному на руках. Я можу порекомендувати вас моїм друзям в Шотландії.

Стрепет усміхнувся.

– Це вони порекомендували мені вас. З них я і почав. Від Дарема до Единбурга не більше сотні миль.

– Тоді тобі єдина дорога – в Нью-Йорк! – почувся голос Мері.

Вона появилася у дверях з великим тортом в руках.

– Я вже думав про це, – відповів Тед, роблячи на столику місце.

Мері поклала торт і запитала:

– Каву чи чай? Тебе, діду, я не питаю. Чай – твоя пристрасть.

– Каву.

Мері знову зникла.

– Я вже думав про це, – повторив Тед. – І, напевне, так і зроблю. Тільки не тепер.

– Чому? – здивувався Яськів.

– Зараз я мушу повернутися в Дарем і заробити трохи грошей на поїздку до Америки. За рік, гадаю, впораюся.

– Так не піде, – відказав господар. – Я вже, як ти помітив, самотня стара людина. Скільки

мені вже залишилося?! Тому я прошу прийняти від мене потрібну тобі суму, щоб вистачило на поїздку.

– Ні, – рішуче відповів Тед. – Я не можу так зловживати вашою добротою, пане Яськів.

– Зрозумій, хлопче, – зовсім не помітивши, що перейшов на ти, продовжував господар. – Я знаю, що кажу. Я хоч і старий, але не сліпий. Тому чудово бачу ваші з Марійкою стосунки. Бачу, що ти їй не байдужий. До того ж я тебе самого не відпущу. Марійка поїде разом з тобою. Якщо, звичайно, ти не проти.

– Ні, я не проти, – сказав Тед, – але...

– Якщо не проти... – На цей раз Мері появилася з підносом, на якому парували дві кави й чай. – Якщо ти не проти, то розмову на цьому закінчимо. Завтра можемо відлітати.

– О, не так швидко, – зупинив її Тед. – Не забувай, що мені потрібно ще відкрити в американському посольстві візу. А це не так легко зробити.

– Тоді завтра поїдемо в американську амбасаду.

Після вечері Мері посадила Теда у дідову машину і відвезла його в готель. Одночасно з ними з – за рогу протилежної вулиці виїхав невеликий фургон і попрямував за ними. З фургона був зроблений дзвінок. В районі Кілбарн задзвонив телефон.

– Вони збираються в Нью-Йорк. Завтра будуть в посольстві.

– Зробіть все, щоб разом з Стрепетом візи отримали і ми.

На тому кінці поклали трубку.

В готелі на Стрепета чекав лист з Дарема. Не піднімаючись у номер, Тед вмотився у кріслі бару справа і розірвав конверт. Мері уважно дивилася на нього. В середині виявився ще один конверт. Очі Стрепета засвітилися.

– З дому! – сказав він.

Похапцем відкрив другий конверт. На коліна випав складений учетверо листок.

«Дорогий Федю!

Кожен раз, отримуючи твій лист, ми з татом радіємо й дякуємо Богові за нього. Ми неначе розмовляємо з тобою, неначе ти нікуди не від'їжджав. От і минулий лист також приніс нам радість, лише дещо засмутило нас те, що ти не можеш приїхати на канікули. Вишня, яку ти

посадив, скоро буде червона. Вона не дочекається тебе. Але якщо ти сказав, що не прийдеш на літо, то, значить, не можеш. Ми розуміємо, що прилетіти додому багато коштує.

Федю! З нашого села багато людей виїхало за кордон на роботу. Навіть поїхав твій друг Микола. В Португалію. Всім селом збирали йому гроші на дорогу. Ми також дали. Хто знає, може десь зустрінетесь.

Сестра Оксана вже закінчила другий курс і канікули пробуде вдома.

Ти пиши нам. Не забувай.

Мама і тато.»

Тед підвів очі.

– Ти не уявляєш, що для мене значать листи з дому, – сказав він.

– Не уявляю, – призналася Мері. – У нас не має такої прив'язаності до батьків. Я більше англійка, ніж українка.

– Зайдемо до мене, – запропонував Тед.

– Не тепер. Вже темніє, а додому їхати далеко. Давай поговоримо тут.

– Добре, тільки замовлю щось.

– Не треба. Після дідового частування я не їстиму до завтрашнього вечора, – усміхнулася дівчина. – Просто так.

– Згоден. Де ми житимемо в Нью-Йорку?

– В передмісті живе сестра моєї бабці. Нікого у неї немає. Вона зрадіє, коли я приїду до неї.

– А я? Як вона сприйме мене?

– Якщо ти прийдеш зі мною, то буде все в порядку.

– А потім?

– Найперше, в публічну бібліотеку. Там зібрані матеріали з усього світу. Не виключено, що ми знайдемо щось, варте уваги.

– Це перше. А далі?

– Моя бабуся має зв'язки з тамтешніми українськими організаціями. Не знайдемо в публіці, пошукаємо щастя там.

– Мері, ти знахідка!

– Я знаю, – згодилася Мері. – Добре, зустрінемося завтра тут же.

6

Нью-Йорк зустрів їх неймовірною спекою. Термометр зашкалював за стоградусну позначку. І хоча це були лише градуси Фаренгейта, від цього не ставало прохолодніше. Здавалося, сонце вирішило повністю спекти це яблуко, як називали своє місто жителі. Від величезної кількості розпечених хмарочосів несло таким жаром, що вулиці багатомільйонного міста були майже пусті. Всі поховалися в кафе, парках або виїхали на літо на північ, в сусідню Канаду, туди, де хоч трохи прохолодніше.

Така погода давала Теду і Мері певні переваги: менше людей заважатиме їм працювати.

Митні формальності дійсно виявилися формальностями. Митницю Мері взагалі пройшла без затримки, а у Теда поцікавилися, як це він, українець, отримав візу у Сполученому Королівстві, але, оскільки оформлені документи були бездоганні, пропустили і його.

На виході з аеропорту імені Кеннеді вони побачили юнака з табличкою «Кіркбрайд». Підійшли до нього.

– Ви Мері Кіркбрайд? – поцікавився він.

– Так, – відповіла дівчина. – А ви?

– Мене звати Андрій Годинка. – сказав той. – Або Ендрю. Мене прислала пані Марта.

– Бабця? – здивувалася Мері.

– Так. Я у неї займаю частину будинку, тому вона має до мене певну довіру.

– Рада це чути. Прошу познайомитися. Це Тед Стрепет. Або Теодор. Або Федір.

Андрій протягнув руку.

– Краще Тед. Так швидше.

Він взяв у Мері сумку.

– Прошу за мною. Я машиною.

Мері і Тед з чемоданом рушили за ним.

– Ось бачиш, як гарно все складається, – сказала дівчина. – Не треба буде наймати таксі.

– І давно у вас така спека? – запитав Тед.

– Другий тиждень. Це ще нічого. Приїхали б ви до нас минулої суботи, побачили б що таке справжнє пекло. В магазинах ви не знайдете кондиціонера. Все розкупили.

Андрій підвів гостей до синього «вольво». Взяв у Теда чемодан і разом зі сумкою Мері сховав її у багажнику.

Посадивши гостей на задне сидіння, Андрій завів машину і, обминаючи інші, виїхав зі стоянки. Одночасно з ним вирушив сірий «форд».

«Вольво» майже зразу занурився у вуличний каньйон.

– Я так зрозумів, – говорив Андрій, – ви вперше у Нью-Йорку.

– Вдруге, – відповіла Мері. – Вперше я приїжджала сюди, коли ще стояли близнюки Торгового центру.

– А я вперше, – признався Тед.

– До речі, яка мета вашого приїзду? Якщо, звичайно, це не таємниця.

– Ніякої таємниці. Я шукаю матеріали для майбутньої книги про мого прадіда.

– Який період вони охоплюють?

– Дев'ятнадцятий рік. Українська держава.

– Ти знаєш, Теде, – сказав Андрій, – я дещо розуміюся на проблемі, яку ти копаєш. Можу тобі допомогти.

– Це було б просто ідеально.

– І все ж, що тебе цікавить?

– Щось незвичайне і таємниче. Більшість історичних творів, якщо не всі, починаються там, де закінчуються будь-які відомості про дані події.

Автомобіль повернув і помчав на захід.

– А ти звідки знаєш про ці події? – запитав Тед. – Судячи з вимови, ти не іммігрант.

– Мій дід служив в українській дивізії «Галичина» і виїхав сюди. А сам я навчаюся у Гарвардському університеті, і початок новітньої української історії моя спеціалізація. До того ж я зятятий любитель таємниць. Тобто ви звернулися за адресою.

Мері сказала:

– Вважай, Тед, що друга частина нашого плану стала першою.

– Ви про що? – запитав Годинка.

– Після відвідин Нью-Йоркської публічної бібліотеки ми збиралися зв'язатися з місцевими українськими організаціями.

– Бібліотеку залишимо поки що в спокої. Ви не знайдете більшого ніде, ніж у нас в Гарварді. Правда, доведеться кожного разу їздити до Бостона, але гадаю, що це не буде обтяжливо для нас.

– І ти кожен раз проробляєш такий шлях?

– Звичайно, ні. Живу я у студентському гуртожитку Кембриджа, а до пані Марти приїжджаю на літо.

Мері декілька разів оглянулася.

– Хлопці, чи не здається вам, що ця сіра машина їде за нами із самого вокзалу? – запитала вона.

Андрій подивився у дзеркало.

– Мері, на тебе діють наші бойовики. Ніхто ж не знає, що ви тут.

«Форд» тим часом звернув на сусідню вулицю.

– Ось бачиш, тобі просто здалось.

– Напевне, – згодилась дівчина.

Через півгодини «вольво» зупинився поблизу ошатного будинку. На порозі стояла жінка похилого віку. При появі прибулих вона сплеснула руками.

– Марійко! Онучко!

– Бабуню, як я рада вас бачити! – Мері підбігла до неї й обійняла.

– Нарешті ти приїхала. Забуваєш свою бабусю.

– Ну, що ви! Я ніколи не забуду вас.

Мері повернулась до хлопців, які вивантажували багаж.

– Теде! Підійди. Бабуню, це Теде. А це моя бабуня Марта.

– Молодий чоловіче, – сказала Марта. – Ласкаво прошу до господи.

Вони пройшли в будинок.

– Теде! Ваша кімната вгорі наліво. Поруч з кімнатою Андрія. А Марійка житиме коло мене справа. Андрію, проведи Теда.

Чоловіки піднялись на другий поверх.

– Як там всі наші? – запитала Марта.

– Нічого. Тільки дідусь останнім часом дещо здав.

– Це і зрозуміло. Я також не стаю молодшою. А Теде? Хто він тобі?

– Ніхто, – знизил плечима Мері.

– Не обманюй бабусю, – усмінулась Марта. – Я хоч стара, але бачу все.

– Що, бабуню?

– Твої погляди.

– Ну що ти. Просто він мій добрий друг.

– Ну добре. Нехай буде так, як ти кажеш.

А чоловіки нагорі розпаковували чемодани.

– Давно ти тут? – запитав Тед.

– Другий рік. Відколи почав вчитися. До речі, у мене є дещо цікаве. Підемо до мене.

– А...

– Та не переживай. Пані Марта закличе нас до столу не раніше сьомої. Зараз тільки п'ята.

– А, чорт! Я ж не перевів годинник. Зараз у мене лондонський час.

– Ти ще встигнеш помитися після польоту.

Кімната Андрія нічим особливим не відрізнялась від тієї, яку тільки що заселив Тед, тільки виглядала більш обжитою. Вся стіна була заставлена книжками на саморобних стелажах (в Америці важко дістати книжкові шафи). Поблизу протилежної стіни ліжко. На столику біля вікна стояв комп'ютер.

Між ліжком і столиком з кутка виглядав невеликий сейф.

– У тебе і не вкрадеш! – захоплено сказав Тед.

– Через те і придбав його, – відказав Годинка.

Тед підійшов до стелажів. Книги в основному стосувалися української історії й ідеології, але одну полицю займали книги про нагороди.

– Цікавишся фалеристикою?

– Так, це мое захоплення. Я знаю про ордени практично все. Дивись. – Андрій взяв в руки книгу у червоній палітурці. – Це нагороди колишнього Союзу. А це американські. А ці – українські.

– А самі ордени маєш? – запитав Тед.

– Я не збираю нагород. Вважаю, що це в деякій мірі аморально. Нагороди люди отримували за заслуги перед своєю вітчизною, за пролиту кров у війнах, тому купляти за

гроші ордени у людей, які чомусь хочуть їх продати, я не можу. Тому я збираю лише книжки.

– А як же бути з Брежневим? Він все життя вів медалезбір і нахапав понад двісті нагород з півсвіту.

– Повір моему досвіду, що такі як він своїх орденів не віддають.

Андрій підійшов до сейфа і набрав код. Двері відчинилися. Всередині сейф був на половину заповнений паперами. Взявши одну (синю) папку, Андрій закрив сейф.

– Я говорив тобі, що любитель таємниць. Особливо що стосується української історії. Якби ми розгадали все, то...

– То було б нецікаво жити, – перебив Андрія Тед. – Нехай вже краще дещо залишиться невідомим. Добре, що там у тебе?

– Таємниці.

– Які?

Андрій розв'язав папку. Всередині лежали копії деяких документів.

– Це я скопіював у бібліотеці Гарварду, – сказав Годинка. – Дивись. Ось цей документ.

Тед взяв у руки листок-копію. Це була надрукована на стрічці і наклеєна на якийсь інший листок телеграма. «Ваша світлість майно Кук взяти згодився Деркач».

– Що це? – запитав Тед.

– Таємниця, не розгадана й досі.

– Звідки телеграма?

– Невідомо.

– Кому?

– Також.

– Коли?

Андрій показав пальцем на дату у верхньому лівому куті: 25.05.1919.

– Тобі і карти в руки, – сказав, він ховаючи листок у папку. – Як бачиш, з вами я скоро стану орнітологом.

– Чому орнітологом? – здивувався Тед.

– Ти – стрепет, невідомий – деркач. Справжнє пташине царство.

Тед повернувся до дверей і побачив повішену на них мішень з трьома дротиками.

– Ти бавишся дартсом? – здивувався він.

– Осуджуеш?

– Ні, чому. Навпаки, навіть можу позмагатися з тобою.

Андрій підійшов до дверей, витягнув два дротика, один подав Теду.

– Я стріляю першим.

Він відійшов до сейфа і, прицілившись, метнув дротик.

– Дев'ятка! – радісно сказав Годинка. – Тепер ти.

Тед став на його місце. Майже не цілячись, викинув руку вперед. Дротик, легко засвистівши у повітрі, застряг у «десятці».

– Молодець! – вирвалось в Андрія. – Навчи мене так кидати. Якщо буде нагода, – додав він.

– Навчу, – пообіцяв Тед. – При нагоді.

Двері відчинилися, і у проході появилась Мері.

– Ось ви де! – осудливо сказала вона. – А то я вас по всьому будинку шукаю!

– Мері, не сердьсь. Просто Андрій показував мені те, що у нього є, – виправдовувався Тед.

– Я не знаю, що у нього є, але стіл буде готовий за півгодини.

– Чому так рано? – здивувався Андрій. – Пані Марта раніше сьомої не вечеряє. Чому вона зраджує своєму розпорядку?

– Тому, що до неї приїхала улюблена внучата племінниця, – відповіла Мері й усміхнулась. – Через півгодини у вітальні. Добре?

– Добре, – сказав Андрій. – Тільки іншим разом перед тим як заходити сюди, стукай, будь ласка.

– Я гадала, – почервоніла дівчина, – що у цьому будинку ми відмовилися від формальностей.

– Ти неправильно нас зрозуміла, – заспокоїв її Тед. – Подивись на двері.

Мері закрила двері і побачила мішень.

– Що це означає? – запитала вона.

– Це означає, що якраз перед твоїм приходом ми вправлялися у киданні дротиків. – Тед підійшов до дівчини. – І оцей дротик кинув я. Як бачиш, він якраз на висоті твого милого носика.

7

Андрій виявився справжньою знахідкою. Мало того, що він володів феноменальною пам'яттю й енциклопедичними знаннями; він до того ж знав доступ до бібліотек Гарвардських університету й Українського дослідного інституту. Бібліотеки дійсно були багаті, і шукачі минулого, як їх назвала Мері, не мали проблем. Останні виникли зовсім не з того боку, що сподівалися. Матеріалів даного періоду було стільки, що доводилося сперечатися, чи відкладати їх, чи все ж робити копію. Вирішили все ж скопіювати все цікаве, а потім розібратися. Але навіть вибраного-перебраного матеріалу було стільки, що сейф Годинки почав тріщати.

– Так не піде, – сказала нарешті Мері, коли ввечері четвертого дня Андрій ледве закрив дверці сейфу. – Завтра класти не буде куди.

– Що ж робити? – розгублено запитав Тед. – Ми ж не можемо відмовитися! Ще б два-три дні.

– Вихід є, – сказала дівчина. – Давайте так. Завтра ви продовжуєте вашу роботу, а я залишуся тут і наводжу порядок.

– Яким чином? – Андрій сів на стіл, закривши руки за голову. – Це вже перебрано. Ти ж сама це робила!

– Навіщо нам тримати весь листок, якщо можна вирізати потрібний абзац, а то й речення, а решту викинути!

Тед і Андрій переглянулися.

– Ось так, хлопці! Один-нуль, на користь жінок!

Годинка зіскочив зі столу і взяв Теда за лікоть.

– Ви куди?

– В найближчий бар, – відповів Андрій. – Запивати свою поразку.

– Не затримуйтеся.

«Вольво» Годинки вирулило на центральну вулицю.

– Тут недалеко є дуже хороший бар, – говорив Андрій. – Він належить моему другові. Майк отримав його від свого дядька вже на останній стадії. Доходів ніяких, одні борги. Так він за рік зумів зробити з нього процвітаючий заклад. А ось і він.

Бар називався «Батерфляй». Він розташувався на першому поверсі триповерхового будинку. Місце було справді таке, що не давало можливості розгорнутися. Район заселяли в основному поважні іммігранти, які не спішили покидати свої садиби, щоб посидіти годинку-другу за столиком. Тому не дивно, що дядько поспішив продати бар. Дивувало інше: як племінник зумів вибратися зі скрути?

Тут Тед побачив на протилежній стороні вулиці автомобільну стоянку, куди і заїхав Андрій. За певні гроші Майк, напевне, домігся відкриття платної стоянки, що не забарилося відбитися на фінансових справах бару.

Було вже ближче до вечора, тому бар не пустував. Дехто вечеряв, хтось вбивав свій час (і гроші) за гральними автоматами, а більшість за пивом чи чимось міцнішим просто балакала. Тед з Андрієм приєдналися до останніх.

– Пиво? Віскі? – поцікавилася дівчина, яка підійшла до них.

– Що ти питимеш? – запитав Андрій. – Може віскі?

– Мене просто бісить ваше віскі, – відповів Тед. – І не так воно, як кількість, яку тобі

наливають. Подвійне віскі – звучить солідно, а виявляється, це лише шістдесят грамів. Краще вже пива. Того хоч багато.

– Два пива, – сказав Андрій. – Ти небезпечно себе поводиш. Подвійне віскі – це майже символ Америки. Якби ці добропорядні відвідувачі розуміли українську, боюся, що неприємностей тобі не уникнути.

– А ну тебе, – відмахнувся Тед. – Я довго тут не затримаюся. Ще максимум тиждень – і ми повертаємося в Англію.

Принесли пиво. Андрій запитав:

– Хто вона тобі?

– Хто? – не зрозумів Тед.

– Мері. Я до кінця не зрозумів суті ваших з нею стосунків.

Попиваючи пиво, Тед роздумував.

– Розумієш, – говорив він, – однозначно я не можу відповісти. Ми знайомі десять днів. До того жоден з нас не підозрював в існуванні іншого. Мері мені дуже допомогла у моїй справі, як зараз допомагаєш і ти. Я просто не знаю, як маю вам віддячитись. А Мері... Вона мені не байдужа.

– Якщо це тебе підбадьорить, то і ти їй також, – сказав Андрій. – Зі мною вона тримається люб'язно, звичайно, але коли ми втрьох, то я не маю жодного шансу. По-моєму, хлопче, ти попався.

– Майбутнє покаже, – відмахнувся Тед. – А бар дійсно затишний! Твого друга врятувала стоянка?

– Звідки ти дізнався?

– Бар старий. Йому не один десяток років, а стоянка нова, тільки що побудована. На барі навіть вивіска не змінилася. «Butterfly». Метелик.

Враз Тед сіпнувся, неначе його кольнув гострий зубний біль. Він так і не підніс до губів пінту з пивом.

– Що сталося? – занепокоївся Андрій. – Ти неначе побачив привид.

– Я – дурень! – сказав Тед.

- Мені подобається твоя вбивча самокритика. Що сталося?
- Здається, ми на порозі епохального відкриття. Або розгадки твоєї таємниці.
- Якої ще таємниці?
- Телеграми Деркача його світлості.
- Її тобі нав'яв метелик?
- Не смійся, але це дійсно так. Батерфляй по-англійськи – метелик. А знаєш, як по-російському деркач?
- Ні, я російської мови не вивчав.
- А шкода! Якщо хочеш досконало знати історію України, мусиш вивчити мови держав, які її оточують. Так от, деркач по-російськи, це коростель.
- І що з того?

Тед пояснив:

- Колись, ще в шотландському архіві, я випадково натрапив на ім'я Свирида Коростеля. Це прізвище стояло поруч з прізвищем Задорожного. Тобі воно ні про що не говорить?
- Задорожний? – перепитав Андрій Годинка. – У післявоєнні роки в Києві був один Задорожний. Якщо це він, то, можливо, ти і правий.
- Хто це такий?
- Колоритна фігура українського кримінального світу. І таємнича. Про нього відомо небагато. Він вважається позашлюбним сином підприємця Туран-Терещенка. Той нажив багатомільйонні статки на виробництві цукру. Батько, чесно кажучи, не дуже балував свого побічного сина, хоча той і не бідував. Після революції Задорожний очистив свого батечка до нитки і кудись з грошима зник. Їх не знайшли досі.
- А сам Задорожний? – запитав Тед, якого дуже зацікавила ця історія.
- Задорожного, кличка якого серед бандитів була «Граф», вилунали у Женевському озері у двадцять першому році.
- Це може бути саме він.

– Звідки така впевненість?

– Не впевненість, а припущення, – уточнив Тед. – Цьому є декілька підтверджень. Але спочатку замов віскі.

– Віскі? – здивувався Андрій. – А твої слова перед тим?

– Ради такого я згоден поступитися деякими своїми принципами. Але лише деякими.

Андрій Годинка замовив два віскі.

Його принесли зразу ж, але з льодом і содовою. Тед скривився, але не сказав нічого.

– Отже, що це за твердження? – нагадав Андрій.

– Пригадуєш текст телеграми? «Ваша світлість! Ваше майно Кук взяв. Деркач.» Правда, без крапок. Але це не суттєво. Перше. Цей Деркач по-російськи звучить Коростель. Друге. Прізвища Коростель і Деркач зустрічаються разом із Задорожним. Третє. Задорожний грабує свого батька і зникає з грошима. Четверте. Задорожного ловлять любителі риболовлі у Женевському озері. П'яте. Саме у Женеві найчастіше ховають гроші у банках. І шосте. Кличка Задорожного була Граф. А як зверталися до графів у царській Росії? Не знаєш? Ваша світлість. Це так же вірно, як батерфляй – це метелик.

Тед замовк і подивився на Андрія, щоб насолодитися ефектом. Годинка сидів заціпенілий, лише через деякий час спромігся на вислів:

– Боже! Як просто!

– Все геніальне просте!

– Що ж признаю свою поразку, – сказав Андрій. – Твоя логіка бездоганна. Нам залишається тільки одне: знайти банк Кука.

– І вимагати у нього повернути нам гроші, – засміявся Тед. – Ну просто діти лейтенанта Шмідта.

– А хто це такі?

– Я тобі розповім.

Післязавтра був День незалежності, тому Мері вирішила присвятити третє липня підготовці до свята. Поки вона з пані Мартою поралися на кухні, а Годинка робив порядок у себе в кімнаті (господиня вже декілька разів нагадувала про неохайність його приміщення), Тед вирішив зробити американцям подарунок. Мері тайком викликала таксі, посадила Теда і наказала купити щось американсько-українське, що було б приємне пані Марті й Андрію.

Таксі зупинилося поблизу доріжки. Тед за звичкою хотів сісти поруч шофера, але таксист – негр середніх років – застережливо показав на задне сидіння. Тед, знаючи звичаї ньюйоркців, не став сперечатися. Зручно вмотившись в салоні, сказав:

– Манхеттен!

Таксист кивнув головою, і автомобіль рушив.

До Манхеттена дісталися досить таки швидко, незважаючи на немалу відстань. Таксі вирулило на острів на півдні, в районі Грінч-Віллідж, цього нью-йоркського Монмартра. Таксист, який врешті розговорився, повідомив, що це найприємніший куточок Нью-Йорку. Тут живуть молоді художники, письменники, артисти, студенти. Тут дійсно, як на Монмартрі у Парижі чи Андріївському спуску у Києві, виставлені на продаж невеликі за розміром полотна. Художники з незалежним виглядом дивляться на перехожих, мовляв, це нічого, що сьогодні ми нікому невідомі, але хто знає, може завтра ми прославимось.

Чим далі на північ, тим богема поступалася місцем торгівлі. Менше ставало культури, зате більшало магазинів. Цього, зрештою, і було потрібно Теду. Він попросив зупинити недалеко від Центрального парку. В першому ж супермаркеті він купив подарунок пані Марті – яскраву хустку з вензелями. Проїхавши далі, в район Рокфеллер-центра, Тед зовсім несподівано для себе побачив недорогий срібний перстень із зеленим каменем. Заплативши продавцеві сімдесят доларів, Тед заховав подарунок в кишеню, щоб завчасно не побачила Мері.

З подарунком для Андрія вийшла заминка. Тед ще зранку вирішив купити Годинці альбом сучасних українських нагород. Саме такі книги в Андрія ще не було. Але потрібного подарунка ніде не було.

Це, врешті, набридло навіть таксистові.

– Знаєте що, містере, – сказав він, – поїдемо на Брайтон-Біч. Там є все.

– Добре, везіть на Брайтон-Біч.

У кварталі, заселеному російськими іммігрантами, дійсно було все. Не вистачало лише англійської мови. У першій же книгарні Тед натрапив на потрібну книгу. Без жалю розпрощавшись з двадцятьма доларами, він, нарешті, наказав везти себе додому.

Тед повернувся вже після третьої години. Переживаючи, що трохи затримався, він подякував шоферові і, навантажений покупками, відкрив двері. Його зустріла тиша. Що ж, він встигне проскочити у свою кімнату. Його, а особливо покупки, ніхто не побачить. Іти по м'якій оббивці коридору було легко і безшумно. Ось і двері Андрія. Головне, щоб він не вийшов. Двері виявилися прочиненими. Тед обережно заглянув у шпаринку. По підлозі валялися листки і книги. Всюди панував безлад.

Зовсім нічого не розуміючи, Тед прочинив двері і побачив таке, що заставило його похитнутися. Посередині кімнати на кріслі сидів зв'язаний Андрій Годинка. Його голова схилилася на закривавлені груди. Тед кинувся до друга і з жахом побачив, що горло було перерізане. Стрепет торкнувся обличчя. Вже холодне. Він підвівся, оглянувся. Всі книги лежали на підлозі, сейф відкритий і порожній.

– Мері! – крикнув Тед і кинувся з кімнати.

Кімната Мері виглядала не краще, але дівчини там не було. Тед став шукати кохану і в сусідній кімнаті натрапив на тіло пані Марти. Вона сиділа на плетені кріслі з діркою в лобі.

Тед спустився на кухню і потрапив у суцільний дим. Святковий торт згорів повністю. Механічно він виключив плиту і включив витяжку. Одночасно з роботою двигуна почувся звук сирен. Тед вибіг у хол. Крізь вікно він бачив, як будинок оточують з десяток поліцейських машин. З них вискакували озброєні поліцейські і, ховаючись за прикриття, націлили зброю на нього, Теда.

– Ви оточені! – почулося через гучномовець. – Викиньте зброю і, піднявши руки, вийдіть з будинку!

Ситуація була безвихідною. Що-що, а такий поворот подій він не передбачив. Робити було нічого, і Тед, піднявши руки, покинув будинок.

Ой, як важко йти здаватися, коли на тебе націлені з десяток заряджених пістолетів, готових вистрілити в будь-який момент! Кожен крок давався з великим зусиллям, до того ж він міг бути останнім.

Враз хтось підбіг до нього, повалив на землю, заломив руки за спину. На зап'ястях дзенькнули наручники.

Поліцейські заворушилися. Одні залишилися прикривати, інші забігли у будинок, а двоє підняли Теда і повели до найближчої машини. Там стояло двоє цивільних. Один з них, білий, звернувся до колеги-негра:

– Стівене, зачитай йому його права.

– Ви маєте право мовчати. Все, що ви скажете, може бути використане проти вас у суді. Ви також маєте право на адвоката...

9

– Послухайте, – сказав нарешті Бен Ллойд. – Де це ви навчилися так обманювати? У вашій розповіді просто немає за що зачепитися!

Він зі Стівеном Кларком вже другу годину вели допит Теда Стрепета. Той сидів посередині камери на табуретці, пригвинченій до підлоги і вже другу годину старався пояснити, що він не винен.

– Що ви у мене хочете?

– Єдине. За що ви вбили Марту Андрусак і Ендрю Годинку? – запитав Кларк.

– Я їх не вбивав, – відповів Тед. – Я повернувся у будинок п'ять хвилин перед вами.

– Але ви їх знали?

– Так, я там жив п'ять днів.

– Добре, – сказав Бен. – Давайте спочатку. Чесно кажучи, я дечого не розумію. Хто ви такий?

– Магнітофон включений, – стомлено сказав Тед. – Проженіть назад. Ви мене вже питали.

– Ми самі знаємо, що нам робити, – перебив його чорношкірий Кларк. – Краще відповідай на запитання.

– Я Тед Стрепет. Родом з України. Навчаюся в Англії. Сюди приїхав двадцять восьмого червня. Літак компанії Пан Ам.

- Мета приїзду?
- Наукова.
- Конкретно?
- Ми збирали матеріали у Гарвардському університеті, які стосувалися історії України.
- Який період?
- Тисяча дев'ятсот дев'ятнадцятий рік.
- Що далі?
- Сьогодні я поїхав купляти подарунки до завтрашнього дня.
- Чим?
- Мері Кіркбрайд викликала таксі.
- Номер? – поцікавився Кларк.
- Не пам'ятаю. Знаю лише, що на номері була цифра 18, – сказав Тед.
- Чому ви запам'ятали саме ці числа?
- Це мій день народження.
- Коли ви виїхали?
- Десь по дванадцятій.
- А повернулися?
- За п'ять хвилин перед вами. Зайшов у будинок, а там...
- Що ви робили так довго в Нью-Йорку? – запитав Бен Ллойд.
- Шукав подарунок, – якимось безпорадно відповів Тед. – Шукав Андрієві, тобто Ендрю, атлас нагород сучасної України, він цікавиться... цікавився фалеристикою. Ніде не міг знайти, тому змушений був їхати на Брайтон-Біч. Там є все. Тому і запізнився.

Бен зітхнув.

– Сержант! – крикнув він, а коли у дверях появився поліцейський, сказав: – Відведіть його у камеру.

Тед Стрепет вийшов. Бен закурив і запитав:

– Як ти гадаєш, це зробив він?

– Навряд. Просто це турист, якому дуже не пощастило. Немає нічого: ні зброї, ні мотивів. Найімовірніше, він говорить правду.

– Але перевірити мусимо, – сказав Бен.

– Це безумовно. З чого почнемо?

– Знайди таксиста.

– У Нью-Йорку це неможливо, – відказав Стівен Кларк.

– Чому ж? Викликали таксі не з Манхеттена ж, а з найближчої компанії. А номери з цифрою вісімнадцять стоять не на кожній машині.

– А ти куди?

– На місце вбивства. Може, викопаю щось нове.

– Тебе підвести?

– А потім знову на тебе чекати? – усміхнувся Бен. – Я краще на своїй.

Лише о сьомій годині вечора Стівен Кларк повернувся в поліцейське управління. Бен був вже на місці.

– Що там у тебе? – запитав Ллойд.

– Я знайшов таксиста, – стомлено сказав Кларк. – Мед Беллоу. Тридцять шість років. Відмінний сім'янин. Афроамериканець. Возив нашого підозрюваного по всьому місту. Дійсно, були аж на Брайтон-Біч. Коли повернулися, не пам'ятає, але наступний виклик він отримав майже зразу ж, десь половину четвертої. А у тебе?

– Експерти кажуть, що смерть обох наступила десь між першою і другою, – сказав Ллойд.

– Тобто це не наш.

– Виходить, що так. Його просто підставили. Але чому? Який мотив вбивств? І де дівчина?

– Може, він нам скаже? Він же повинен щось сказати!

– А якщо ні?

– Відпустити ми його однаково повинні.

Тед Стрепет сидів у кутку камери, підбравши ноги. Біля протилежної стіни притулилися один до одного два негри і вовками дивилися на нього. Дві години тому вони вирішили відібрати у Теда все, що ще не забрала поліція, але отримали зовсім не те: Тед порозкидав їх по камері. Відтоді вони сиділи сумирно, боячись порушити думки Теда.

А вони були невеселі.

Хід подій зовсім не відповідав тому, на що сподівався Тед. Він не передбачив такого. І найважливіше було те, що невідомо хто зробив це. Хто дізнався про таємницю, відому тільки чоловікам їхньої родини? Ця, навіть не таємниця, а простий переказ, передавалася з покоління до покоління від батька до сина. Те, що він міг принести яку-небудь вигоду, не думав ніхто. Просто в центрі всього була стара стогривнева банкнота, випущена в 1918 році. І саме вона, за переказами, була ключем до величезного багатства. Крім неї у розпорядженні родини Стрепетів було два прізвища: Свирид Коростель і Задорожний. Якщо перша особа ніяких запитань не викликала, то щодо другої було навіть не зрозуміло, чи існував Задорожний насправді і чи мав він хоч якесь відношення до цієї банкноти.

Десь у сімдесятих роках вона якось загадково зникла. Про неї всі забули, аж поки наприкінці вісімдесятих малий Федя не надібав на неї на горищі. Банкнота служила закладкою книги, яку читав, але так і не дочитав батько. Зацікавлений незвичайними грошима, Федя став збирати старі грошові банкноти. Спочатку це було вряди-годи, а потім він захопився боністикою по-справжньому. Його колекція поповнювалася все новими зразками з різних країн світу. Були тут і рупії Індії, і бати Таїланду, і навіть ескудо Кабо-Верде. Але в центрі колекції була банкнота УНР.

Вже ставши дорослим, він дізнався про переказ, зв'язаний з цими ста гривнями. Саме він першим з родини висловив припущення, що Свирид Коростель сховав гроші якогось Задорожного, але не зміг передати пароль власнику. Банкнота – це був ключ. Сто – це комірка, номер банкноти – шифр. Це було однозначно. Залишалось таємницею, де знаходиться ця комірка.

Коли три роки тому йому пощастило потрапити у групу по обміну студентами, Федя попросив батька взяти банкноту із собою. Шансів, що йому пощастить щось знайти, майже

не було, але Федю вже зацікавив сам пошук. Минулого року під час поїздки в Единбург йому вдалося вперше натрапити на слід. У Товаристві українців Шотландії йому порекомендували пошукати щастя в Лондоні.

Дорога пошуків привела його сюди, в Нью-Йорк. Телеграма, знайдена в Андрія Годинки, так його схвилювала, що він заледве не виказав себе. Вчора Тед нарешті розв'язав загадку. Залишалось лише знайти в Женеві банк Кука, і гроші будуть його.

І ось на другий день після цього Андрія і Марту вбивають, із сейфа забирають всі папери, Мері кудись зникає. Хто це міг бути? Як вони дізналися про його пошуки? І де, врешті, Мері?

10

Від роздумів Стрепета відволік дзенькіт ключів.

– Стрепет! Виходьте!

Тед підвівся, кинув поглядом на своїх мимовільних товаришів і вийшов.

По поведінці детективів він зрозумів, що щось змінилося. І Ллойд, а тим більше Кларк вже не дивилися на нього вороже.

– Містере Стрепет! – сказав Бен Ллойд. – Ми перевірили ваше алібі. Ви дійсно були на час загибелі ваших співмешканців у Нью-Йорку.

– Значить, я вільний? – запитав Тед.

– Ви вільні, – підтвердив Кларк. – Але ми повинні виконати до кінця формальності.

Він подав Теду протокол допиту.

– Будь ласка, прочитайте і розпишіться.

Коли Стрепет ознайомився з текстом і поставив свій розмашистий підпис, Стівен Кларк сказав:

– Ми хотіли б ще задати вам декілька запитань, які нас дуже хвилюють. Це не для протоколу. Гадаю, що і ви зацікавлені у них.

– Спробую вам допомогти. Що вас цікавить? У вас немає закурити?

Стів Кларк протягнув йому пачку сигарет.

– Може, ви вже не як підозрюваний скажете нам більше?

– Я і тоді нічого не приховував.

– Давайте по порядку. Що у ваших пошуках могло привести...

– До вбивства? – закінчив Тед. – Тут я гублюся в здогадках. Сухі історичні документи, які відносяться до протилежної сторони кулі і до того ж стосуються більш ніж вісімдесятирічної давності. Всі дійові особи вже мертві.

– І все ж ми маємо два трупи. Просто так не вбивають.

– Які стосунки були у вас з Ендрю Годинкою? – запитав Ллойд.

– Дружні, – відповів Тед. – Ми стали друзями.

– Чи не могло це вбивство бути помстою йому?

– Наскільки я знаю, він не мав справ з місцевим криміналом.

– А може він вам не все сказав?

Тед низив плечима.

– Як на вашу думку, де поділася Мері Кіркбрайд?

– Не знаю, де вона може бути. Хоча те, що її не було в будинку, мене тішить.

– Чим?

– Тим, що, сподіваюся, вона жива?

– Де ви з нею познайомилися?

– В Лондоні. Десять днів тому. Її мені порекомендували у помічники.

– Хто рекомендував?

– Її дід. Мирослав Яськів. Я до нього звернувся по допомогу. Їм обом я повністю довіряю.

– І все ж документи зникли. Зверніть увагу, не розкидані, а саме зникли.

Тед докурив сигарету і загасив недопалок об попільничку.

– Можу я запитати?

– Що саме? – поцікавився Стів Кларк.

– Звідки ви дізналися про вбивство?

– Нам подзвонила місіс Фабіан, ваша сусідка.

– Коли це сталося? Судячи з вашої оперативності, зразу ж після мого повернення.

– Так. А чому це вас дивує? – запитав Бен Ллойд.

– Якщо вбивство сталося раніше...

– Близько другої, – уточнив Кларк.

– ...то чому вона чекала годину, щоб виконати свій громадський обов'язок?

Детективи переглянулися.

– Стіве! Перевір цю міссісіпі! Що вона бачила і чому затрималася із дзвінком? – сказав Ллойд, а коли напарник зник за дверима, додав: – Вам би працювати у поліції!

– Дякую за пропозицію, але я сентиментальний, а це, як я знаю, не найкраща риса для поліцейського, – відказав Тед.

Бен Ллойд дістав з шухляди паспорт, авіаквиток, гроші і передав Стрепету.

– Ви вільні, пане Стрепет. Чи можете ви обіцяти нам, що ми не шукатимемо вас?

– Не можу, – відповів Тед. – Мені тут робити більше нічого. Мені навіть зараз немає куди йти. Як я розумію, в будинок мене не пустять. Та я і не хочу туди повертатися.

– І куди ви зараз?

– Мені хотілося б лише забрати свої речі. А звідтіль я поїхав би зразу ж в аеропорт.

– А де вас можна розшукати?

– В Англії. В Даремі знають мое місцеперебування.

– Давайте адресу.

– Міл Хіл Лайн. Університет Дарема. Школа бізнесу. Зв'яжіться зі мною, коли дізнаєтесь про Мері.

– Добре, містере Стрепет. Домовилися. Бажаю успіху.

Бен Ллойд подав Стрепету руку.

Тед покинув поліцейський відділ вже тоді, коли сонце зачепилося за дахи будинків і посилало останні промені, від чого червоно палав крайнеба. Сонце обіцяло хорошу погоду завтра, у день незалежності.

Як різко може повернутися доля! Ще зранку всі раділи життю, покладали надії на майбутнє, а вже ввечері двоє мертві, Мері невідомо куди зникла, і він один зі своїми думками.

– Містере Стрепет! – окликнув його Стівен Кларк. – Ви куди?

– Хочу взяти свої речі, а потім в аеропорт.

– Сідайте зі мною. Підвезу. Їду перевіряти вашу сусідку.

Тед сів в поліцейську машину поруч Кларка. Той розвернув автомобіль і, набираючи швидкість, помчав до місця злочину. Всю дорогу Тед мовчав, нервово покурюючи сигарету.

– Ви багато курите, – зауважив Стів.

– Знаю, – відказав Тед. – Напевне, ви праві. Це остання.

З цими словами він викинув недопалену сигарету через вікно машини.

– І надовго?

– Назавжди.

– Скажіть, Теде, ви не підозрюєте міс Кіркбрайд? – поцікавився Кларк.

– Мері? Ні, ніколи.

– Але ж її немає!

– Вони могли її захопити як заручницю. Тільки не знаю, на що вони розраховували – я ж не тутешній і грошей не маю.

– Сподіваюся, що зараз дізнаюся, – сказав негр, під'їжджаючи до будинку місіс Фабіан.

Будинок, в якому жив Тед, чорнів далі.

– А можна мені з вами? – раптом запитав Тед. – Я не заважатиму.

Кларк уважно подивився на нього і кивнув головою.

– Тільки ні пари з вуст! – попередив полісмен.

Вони вдвох підійшли до дверей будинку. Стів Кларк подзвонив. За ними, видно, спостерігали, тому що двері зразу ж відчинила стара жінка.

– Місіс Фабіан? Сержант Кларк. Ми до вас у справі вбивства вашої сусідки.

– О так, прошу у будинок.

Чоловіки пройшли всередину будинку. Обстановка мало відрізнялася від аналогічної у домі Марти Андрусак.

– Це ви подзвонили у поліцію і повідомили нам про вбивство? – запитав Стів Кларк.

– Так, це я, – гордо відповіла жінка, при цьому щурячись.

Це помітив полісмен.

– Місіс Фабіан, ви знаєте цю людину? – Кларк показав на Стрепета.

– Ні. А повинна?

– Та як вам сказати, – відповів Стів. – Цей чоловік був заарештований на місці злочину, за вашим дзвінком, між іншим.

Реакція жінки була відповідною: вона раптом застигла і широко відкритими очима дивилася на Стрепета.

Її заспокоїв Кларк.

– Не хвилюйтеся, місіс Фабіан! Це не злочинець. Але ви на нього вказали. Ви, як я помітив, далі цієї кімнати не бачите. Чому ви подзвонили на 911, якщо не знали, що твориться у сусідньому будинку?

– Я там чула крик! – заторохкотіла стара.

– Неправда, – підвищив голос Кларк. – Тоді, коли ви дзвонили, в будинку всі були мертві вже понад годину. Хто вам наказав дзвонити?

Господиня затряслася і сіла на диван.

– Я слухаю вас! – нагадав Стів.

– Я не винна! – заплакала вона. – Вони мене попросили.

– Хто? – запитав Тед Стрепет.

Стів Кларк осудливо подивився на нього.

– Я їх не знаю. Вони попросили мене подзвонити до вас, коли скажуть. Коли під'їхало таксі і з нього вийшла якась людина, вони подзвонили мені, а вже потім я подзвонила вам.

– Хто це був? Скільки?

– Два чоловіки. Я їх бачила вперше.

– Мова? – нагадав Тед.

– Як вони розмовляли? – поцікавився Кларк. – Чи не було якихось акцентів?

– Так, – чомусь зраділа Фабіан. – Вони погано говорили по-англійськи. І взагалі, мені здається, що вони належали до народу Марти Андрусак.

– А хай вам не здається! – досить грубо зупинив її Кларк. – Ви хотіли потрапити в історію? Ви потрапили. Післязавтра я знову приїду до вас і зніму покази. А зараз ми змушені піти.

Залишивши Фабіан одну, Стів Кларк з Тедом покинули будинок.

– Чорт знає що! – вилаявся полісмен. – Старушенці захотілося прославитися. Тепер шукай бандитів по всьому штату, а то і в Канаді. І не відомо, що вони шукали і навіщо забрали міс Кіркбрайд.

– Ви підете зі мною? – Тед Стрепет показав на будинок Марти Андрусяк.

– Навіщо? Тепер достеменно відомо, що вас підставили. Та і що ви там візьмете не своє? А я мушу їхати.

Вони потиснули один одному руки. Кларк сів у машину і поїхав.

Тед Стрепет зайшов у будинок. Було темно, і він включив світло. Піднявся на другий поверх, пройшов повз кімнату Андрія. До горла підступив комок. Двері були заклеєні паперовою стрічкою. (Відкрити їх, тим не менше, було легко – вони відкривалися всередину.)

Тед пройшов у свою кімнату. Все розкидано і перевернуто. На відміну від помешкання Андрія тут знищили все, навіть чемодан, який мав полетіти з ним назад в Англію.

Саме тут щось ретельно шукали.

І саме в цей момент задзвонив телефон па першому поверсі.

11

– Слухаю!

– Пане Стрепет? – почулося в слухавці. – Ми раді, що у вас все в порядку. Ви ще не вилетіли?

– Хто ви?

– Ви нас не знаєте. Але ви маєте те, що потрібно нам, а ми маємо те, що потрібно вам.

– Мері у вас?

– Ви дуже здогадливі, пане Стрепет.

– Що ви хочете?

– Ви знаєте. Нас цікавить банкнота.

– Ви її отримаєте. Але спершу я мушу поговорити з Мері.

– Ви мене не зрозуміли. Умови ставимо ми.

– А тут ви помиляєтесь! Спершу я поговорю з Мері, а потім домовимося про справу. Отже. Завтра зранку ви дзвоните мені на мобільний Мері. Я з нею поговорю.

– Де ви будете?

– В аеропорту Кеннеді. Більше мені нікуди йти.

– Добре. Назвіть номер телефону.

– А ви спитайте у Мері.

Тед поклав слухавку.

Тепер він достеменно знав, що його підставили і за ним слідкували. Звинувачення було сміхотливим і те, що детективи швидко доведуть його невинуватість, було очевидним. Невідомі ставили перед собою іншу мету: виграти час. До того ж вони були впевнені, що Тед не викаже детективам справжню причину вбивств.

Так, добре, але треба щось діяти. Тед піднявся нагору і відкрив двері кімнати, де жила Мері. Крім слідів боротьби ніякого іншого безпорядку не було. Мобільний телефон, як він і гадав, лежав на трюмо. Там же, у шухляді, Тед знайшов паспорт дівчини. Оскільки його чемодан перестав бути корисним, Тед вирішив скористатися сумкою Мері. Найважче було вибрати з одягу щось таке, що могло би пригодитися дівчині на перших порах. Трохи подумавши, він покидав у сумку перше, що побачив у шафі.

Залишивши сумку біля дверей, Тед направився коридором до кімнати Андрія. Дуже не хочеться, але прийдеться зайти.

Все було залишене так, як і тоді, коли він зайшов сюди вдень, тільки тіло вже забрали. Тут майже нічого не чіпали. Навіть його подарунки так само валялися на підлозі. Тед підняв малесенький пакуночок, призначений Мері. Інші два залишилися без господарів, а ось цей...

Тед сховав пакунок в кишеню піджака. Обережно рухаючись, щоб не наступити на кров, що запеклася, він почав обшук. Що Тед шукав, він сам конкретно не знав, але йому потрібно було знайти якнайбільше відомостей про вбивство.

Через чверть години Тед зрозумів, що нічого конкретного знайти йому не вдасться. Він вже хотів залишити кімнату, як несподівано для себе під сейфом помітив пістолет. Ще не вірячи своєму успіху, Тед тремтячими руками взяв зброю. Це був «Айфер Джонсон» 22 калібру.

Тед перевірів. Заряджений. Чудово! Тепер би ще знайти гроші, і ніякий чорт йому не буде страшний. А для цього прийдеться зайти у кімнату пані Марти. Неприємно, але нічого не поробиш.

Помешкання старої пенсіонерки було скромним, і Теду здалося, що він потрапив в українську хату. На стіні над ліжком висіли два образи – Ісуса і Богородиці. Подушки були вишиті, білі, лише де-не-де забризкані кров'ю. Велика дерев'яна стара шафа стояла в кутку. Дверці були відкриті.

Чудово знаючи звички своєї бабусі, Тед відхилив образ Богородиці, і на ліжко випала пачка грошей. Тед перерахував. Більше тисячі доларів – напевне, всі збереження покійної.

«Пробачте мене, пані Марто! – подумки звернувся він до покійної вже господині. – Але вони мені більш потрібні. Може, вони допоможуть врятувати Мері.»

Робити тут йому було вже нічого. Взявши сумку Мері, Тед покинув будинок і пішов вулицею в напрямку Нью-Йорку. Було вже досить темно, але машин на дорогах не меншало. Як в справжньому детективі, Тед пропустив два таксі, що проїхали повз нього, і зупинив лише третє.

– В аеропорт Кеннеді! – сказав він, сідаючи на задне сидіння.

Таксист кивнув головою, і таксі рушило з місця. Краєм ока Тед помітив, що сіра машина, яка їхала далеко позаду, також збільшила швидкість. Маючи натреновану пам'ять, Тед пригадав, що саме на цей автомобіль звернула увагу Мері.

За ним слідували. Це було очевидно, як не викликало сумнівів, що дзвонили з близьких будинків, може, навіть з помешкання незабутньої пані Фабіан. І ще одне зрозумів Тед: Мері тут немає. Її, безумовно, кудись вивезли, інакше існувала велика ймовірність того, що заручницю могли знайти.

Таксі тим часом наближалось до великого Нью-Йорку. Минувши певну межу, будинки враз сягнули вгору, і вулиці перетворилися у глибочезні каньйони, освітлені міриадами вогнів.

– Зупиніть біля якогось магазину! – сказав Тед шоферу. – Хочу дружині купити щось до кухні.

Таксі зупинилося через п'ять хвилин поблизу магазину побутової техніки.

– Ви почекайте мене. Я миттю.

Таксист невдоволено скривився.

– Я залишу у вас свою сумку, – сказав Стрепет.

Він покинув таксі. Сірий «форд» зупинився метрів за тридцять позаду.

Покупців в магазині було небагато. Тед Стрепет пройшов магазином в дальній кінець, у відділ, що торгував товарами до кухні. Продавець зустрів його широкою усмішкою. У нього Тед купив соковижималку за сорок дев'ять доларів. Вона йому була абсолютно непотрібна, але продавець враз перетворився у найкращого друга і дозволив скористатися запасним виходом.

Тед потрапив у задній двір магазину, кривими провулками вийшов на паралельну вулицю. Там він всунув щойно куплену соковижималку якомусь бомжеві, зупинив таксі і наказав вести себе на Манхеттен.

Шофер виявився балакучим, і Тед вирішив при нагоді поміняти таксі. На Сорок другій вулиці він відпустив машину. За ним ніхто не стежив, але Тед вирішив ще раз перевіритися. Він купив білет у нічний кінотеатр.

Глядачів було небагато. Кінотеатр показував фільми, які в основному цікавили якихось сексуальних збоченців, маніяків, пенсіонерів-чоловіків і любителів жіночої топографії за три долари.

Тед сів біля виходу, щоб на всяк випадок при нагоді покинути зал.

Але ніхто підозрілий в зал не заходив. Почекавши ще хвилин десять і надивившись на одне і те саме дійство, але з різними персонажами, Тед Стрепет залишив кінотеатр.

На Сорок другій вулиці почалося справжнє життя. Багатоколірний рух реклами буквально затопив вулицю. В порівнянні з цим районом інші вулиці Нью-Йорка здавалися затемненими. Тед з трудом пробирався серед натовпу. На тротуарах стояли і сиділи музиканти і грали на гітарах. Дехто з перехожих кидали кілька центів у капелюх на обочині тротуару. Поруч музикантів і цього неймовірного бряжчання струн спав якийсь бомж.

Тед спіймав ще одне таксі (вже третє!).

Місто готувалося до найбільшого свого свята. Неймовірна спека вже спала, навіть напечені за довгий день хмарочоси вже, здавалося, віддали своє тепло – Нью-Йорк огорнула приємна прохолода.

Починалося нічне життя міста.

Тед Стрепет не мав ніякого плану. Те, що він відірвався від переслідувачів (ціною одягу Мері), поки що не давало йому ніякої вигоди. Просто Тед не любив, коли за ним

підглядали. Цю звичку він виніс ще зі школи. Це завжди заважало йому думати. Зараз таксі везло його назад до будинку Марти Андрусак.

Тед відпустив таксі за квартал до потрібного будинку. Манівцями він добрався до місця. Кругом ні душі. Не заходячи у будинок, Тед відчинив гараж. Там стояло «вольво» Андрія, в якому стирчали ключі (їх він завбачливо залишив перед тим, як покинути дім). Не включаючи світла, він завів машину. Повільно, щоб не виказати себе, Тед виїхав на вулицю. Лише від'їхавши від будинку і набравши швидкість, він включив фари. Його метою було місто Нью-Рошелл.

12

Він зареєструвався під іменем Майкла Дугласа (після того, як у книзі реєстрації побачив імена Джона Леннона і Рональда Рейгана). Готель відносився до подібних закладів третього сорту, але Тед не дуже переймався тим. Він приїхав до готелю Нью-Рошелла вже за північ і далі ранку затримуватися тут не збирався.

Події минулої доби зовсім змучили його, і Тед, заледве добравшись до номера, не роздягаючись завалився на ліжко й миттєво заснув.

Збудив його сигнал мобільного телефону. Тед важко відкрив неслухняні повіки, подивився на годинник. Шоста. Підніс телефон до вуха.

– Слухаю!

– Де ви, до чорта, поділися? – крізь гуркіт пробасив хтось.

– А куди ви спішите? Тільки шоста година!

– Чому ви від нас втекли?

– Я не люблю, коли за мною слідкують, – відказав Тед. – Ваші «шістки» дійсно виявилися «шітками». Не переживайте, ви отримаєте що шукаєте. Де дівчина?

– Поруч.

– Дайте їй трубку.

– А банкнота?

– Після розмови з нею.

– Добре, – згодилися там. – Ви порозмовляєте. Тільки не здумайте випитати місце перебування. Я відберу телефон – і все.

Там, на тому кінці, знову загуркотіло.

– Тед! – почувся голос Мері.

– Мері! – крикнув Стрепет. – У тебе все в порядку?

– Так. Мене не кривдять. Тед, це правда про гроші?

– Правда, Мері. Я винен перед тобою, але хотів розказати тобі все потім.

– Тед, бабуся й Андрій дійсно...

Далі він не почув. Натомість той самий бас продовжував:

– Як ви переконалися, ваша дама жива і здорова. А тепер про нашу справу. Нам потрібна банкнота. Де вона?

– Її у мене немає.

– Но-но, пане Стрепет. Не жартуйте з нами. Не забувайте, ваша дівчина у нас.

– Я не жартую. Я не такий дурень, щоб возити таку цінність з собою. Банкнота на вокзалі.

– Якому?

– А дівчина? – поцікавився Тед.

– Ми її відпустимо, як тільки отримаємо купюру.

– І я повинен вам вірити?

– А вам нічого іншого не залишається! Ви привозите нам купюру – ми віддаємо дівчину.

– Для цього потрібно летіти за океан. Банкнота лежить у камері схову у Шотландії. Залізничний вокзал Единбурга.

Співрозмовник вилаявся.

– Комірка? І код?

– А дівчина?

– Тут умови ставимо ми!

– А тепер послухай мене! – В голосі Теда почулися залізні нотки. – Тобі потрібен я, то не ховайся за бабську спідницю! Я повідомлю код тоді, коли впевнюся, що Мері жива і в безпеці. І не раніше. Якщо з нею щось станеться, то ти побачиш ці гроші не раніше, як над тобою закриється кришка. Все! Раніше вечора можеш не дзвонити. Я відключу телефон.

Тед перервав зв'язок.

Його поведінка була ризикованою, якщо проти нього виступали закінчені відморозки, але, з другої сторони, їм потрібна банкнота, яка давала шанс на збагачення, а ради цього можна було пожертвувати такою незручністю, як присутність небажаного свідка. Закінчуючи розмову у такому тоні, Тед Стрепет намагався вибити викрадачів із звичної колії. Судячи з усього, це йому частково вдалося. Зараз вони роздумують, що робити далі, і до вечора він має час.

Переживання посилили голод, і Тед вирішив поснідати. Бар походив на звичну забігайлівку, але Теда це не хвилювало. Він замовив звичний тут сніданок і відволікся від всього, лише час від часу поглядаючи на телевізор за спиною бармена.

Передавали новини CNN. Найбільше уваги приділялося святкуванню сьогоднішнього Дня незалежності. Було нецікаво, і Тед весь час переводив увагу від телевізора до тарілок з їжею. Новини переривалися погодою. Миловидна дикторка повідомила, що спека на всьому континенті протримається до кінці тижня, і лише в Канаді в Монреалі падає дощ, а на озері Сент-Франсіс гримить гроза.

Серед відвідувачів пройшов легкий шумок.

– Щасливі! – сказав сусід по столику. – От би нам сьогодні!

Тед застиг з піднесеною виделкою. Гроза! У слухавці гримів грім. Мері в Канаді! Монреаль. Озеро Сент-Франсіс. Стрепет залишив недоїдений сніданок і підійшов до бармена.

– Містер! У вас є карта Канади?

– Хочете втекти від спеки? – поцікавився бармен, протягуючи Теду великий атлас.

Стрепет відкрив атлас, знайшов південний схід. Озеро Сент-Франсіс лежало кілометрах

ста від американського кордону і до нього було не менше шестисот кілометрів.

«До вечора встигну!» – подумав Тед Стрепет.

Він розплатився за сніданок, вийшов з бару. Сонце вже піднялося над дахами і вступило у свої права. Тед перетнув вулицю і сів у машину. Насамперед перерахував гроші. Майже тисяча. Вони пригодяться, хоч і тануть швидко. Поклав у бокову кишеню два паспорти й авіаквитки. Ще раз перевірів зброю і сховав під сидінням. В дорогу він готовий.

Тед завів «вольво». Набираючи швидкість, він виїхав на центральну вулицю, яка вела на північ, в Канаду.

13

Дорога весело бігла під колеса і залишилася позаду. Машин на автостраді майже не було, тому Тед Стрепет дозволив собі розслабитися. Стрілка спідометра не опускалася нижче позначки 70. Сонце сліпило справа, і Тед подякував Андрієві за затемнені вікна автомобіля.

Щойно він минув Покіпсі – невеличке містечко, не більше півтора десятка тисяч жителів. Як в інших містах, люди або вже святкували, або готувалися до святкування. Що ж, якщо у людей все гаразд, то, думав Тед, можна дозволити собі таку розкіш: посвяткувати на свята. Йому згадалися рідні пенати, коли в селі завжди була робота – на свята і в будні, літом і зимою, й лише неділя іноді приносила відносний відпочинок.

А зараз він у такій ситуації, що будь-яке не те що святкування, не те що відпочинок, а просто розслаблення недопустиме. Двоє трупів. Мері в заручниках. Що з нею буде? І що буде з ним самим? І найголовніше, хто? Хто стоїть за цим всім? Судячи з того, як він легко відірвався від них, це не професіонали. Ті просто не дали б йому такої можливості. Мафія? Яка? Місцева? Російська чи своя? Погана організація. Ніхто не знає про його пошуки. А ось і ні, заперечив собі Стрепет. Знав хтось. Але хто?

Він прогнав у пам'яті всі свої контакти за останні місяці. Жодним словом чи жестом Тед не виказав нікому, що мав намір цього літа нарешті почати пошуки невідомого скарбу. Раніше не варто і згадувати – три роки він був повністю поглинений навчанням, тому навіть не згадував про нього. Навіть дома, куди він приїжджав минулого літа, батько не цікавився його справами – просто забавний ребус, не більше.

Але за ним слідкували. Може, навіть з Лондона. Він же не перевірявся! Хто ж

цікавитиметься архівним щуром, який раптом чомусь вирішив покопатися в історії невідомої більшості британців країни.

(Теда дуже нервувала та необізнаність британців, що межувала з непристойністю. Вони, наприклад, не знали про Україну нічого. Абсолютно. Вони навіть не знали, що існує така країна. Один шкільний адміністратор на якійсь вечірці довго розпитував Теда, звідки він. Україна не справила на нього ніякого враження. Тоді Тед вдався до прийому, який ніколи його не підводив. «А про Чорнобиль ви чули?» – запитав він. «О так! – зрадив адміністратор. – Ми навіть збирали допомогу, але де він знаходиться – не знаю!»)

Британці тут ні при чому. Тоді й американці відпадають: вони ж приїхали в Штати після Лондона!

На чолі виступив піт. Те, до чого він дійшов, зовсім йому не сподобалося. Невже йому протистоїть російська, а швидше всього, українська мафія? Вона викликала жах навіть у добропорядних сицилійських мафіозі.

Ні, заспокоїв себе Тед. Ті не церемонилися б. Петлю на шию – і всі таємниці всесвіту у них. Правда, потім ця ж петля відправить його без пересадки на той світ. Ні, це не мафія. Просто вискочки, які якимось чином дізналися про те, чого знати не повинні. Вони ж залишилися невідомими. Ні хто вони, ні скільки їх, Тед не знав.

Щит справа повідомляв, що його вітає місто Кінгстон. Дещо далі на обочині стояв юнак з рюкзаком біля ніг і тримав в руках великий картон з написом «В Монреаль». Звичайний автотурист, яких багато стоять обабіч американських доріг. Тед знав пересторогу не брати хічхайкерів, тих, хто голосує, особливо це посилилося після відповідного фільму. Але вигляд патлатого подорожнього – типового хіпі – чомусь викликав довіру, і Тед зупинився. Дав задній хід.

– До Монреалу не обіцяю, – сказав він через вікно, – але через кордон перевезу.

– Оце супер! – зрадів хіпі.

Він відкрив задні двері, кинув на сидінні рюкзак і картон, сам сів поруч Теда.

– Затягніть пояс, – нагадав Тед. – Мені проблеми з поліцією не потрібні.

– Без проблем.

Пасажира був досить високий, у темно-синьому джинсовому костюмі не першої свіжості. Довге жирне волосся було зачеплене на потилиці гумкою. У лівому повернутому до Теда вусі красувалася сережка. Рідка борідка робила його схожим на молодого цапка.

– Куди ідемо? – запитав Тед.

– Тікаємо додому, – відповів попутник. – Мене dokonало ваше свято і підготовка до нього. I'm sorry, я не хотів вас образити.

– А ви і не образили моїх патріотичних почуттів, – заспокоїв його Стрепет. – Я не американець.

– А хто?

– Україна.

– О! Я знаю про Україну. Мої добрі сусіди є українцями, і я не зустрів прийнятніших людей.

– Дуже приємно чути. Як звати?

– Клод Шеньє.

– Француз?

– Нащадок. Мої предки колись втекли разом з гугенотами із Франції сюди, але це даремно: я ні католик, ні протестант.

– Що ти робив в Штатах?

– Вчуса в Йельському університеті. Ось повертаюся до батьків в Монреаль. А ти?

– Шукаю викрадачів дівчини.

– Та ну?

Клод якось безпорадно похлопав себе по кишенях, дістав пачку «Вінстона», запропонував Теду.

– Вчора я кинув палити, – пояснив той.

Шеньє закурив.

– Коли це сталося?

– Вчора.

– Хто?

– Якби я знав, Клоде, то не їхав би в Канаду у день незалежності сусідньої країни.

– А чому Канада?

Тед Стрепет розумів, що Клод, випадковий пасажир, не може ні допомогти йому, ні зашкодити. Просто йому потрібно було виговоритися – більше несила тримати у собі всі свої біди й таємниці. Пропускаючи деякі факти і події, Стрепет взагалі то досить об'єктивно описав свій стан. Клода Шеньє він не боявся – типовий хіпі, зациклений у своєму вузькому колі, – не представляв ніякої небезпеки. Після кордону їхні шляхи розійдуться, і вони ніколи не зустрінуться знову. Але Тед помилився: подальші події підтвердили це. Клод Шеньє уважно вислухав його, потім сказав:

– Супер! Особливо у визначенні їхнього лігва. А знаєш, я знаю околиці Сент-Франсіс. Ми з друзями їздимо кожного літа на озеро.

Він задумався. Тед тим часом під'їхав до автомобільної заправки. Робітник залив йому повний бак бензину. Тед розплатився.

«Вольво» виїхав на трасу, і тоді канадець заговорив знову:

– Я тобі допоможу.

Тед підвів брови.

– Ні, справді. Ти допоміг мені, я допоможу тобі. Так, здається, вчить Біблія.

– У тебе негаразд зі Святим письмом, – відказав Тед. – Християнство вчить допомагати не лише своїм друзям. В Євангелії від Матвія сказано: «Любіть ворогів своїх». Ох, даремно ти не послухав своїх гугенотів!

– А, чорт з ними! Тепер наша справа точно знайти, де вони перебувають. Ти знаєш, де я вчуся?

– У Йельському університеті. Сам говорив.

– Так, але моя спеціальність – електроніка. І для мене немає проблеми визначити місцезнаходження будь-якого мобільного телефону. З точністю до милі.

Тед подивився на Клода.

– Як?

– Це досить складно пояснювати, але для тебе важливим є те, що я можу це зробити. Правда, для цього потрібна апаратура.

– Ну-у!

– Апаратура у мене вдома. В Монреалі. Крім того, ти сам не справишся. Ти ж не знаєш, скільки їх!?

– Не знаю. Один розмовляв зі мною по телефону, двоє були в машині. Гадаю, що в Штатах їх більше не залишилося. Ну і в Канаді не більше. Шість-сім. На більше я не розраховую.

– А ти один, – нагадав Шеньє. – На нашій території я зроблю один дзвінок.

14

На канадському кордоні митник поцікавився метою їх поїздки.

– Ми тікаємо до мене в Монреаль від спеки, – сказав Клод.

Цього було достатньо, щоб їх пропустили. Тед переїхав лінію кордону і враз відчув, що буквально засинає за кермом. День, проведений за кермом, давав про себе знати. Це помітив Клод.

– А ну, дай я поведу! – сказав він.

У Теда вже не було сил ні дивуватися, ні протестувати. Він помінявся місцем з канадцем і миттєво заснув. Клод тим часом вів «вольво» і думав, звідки б йому подзвонити. Нагода трапилася на найближчій заправці.

– Боб! – говорив він у телефонній будці. – Це Клод!

– Друзяко! Ти де?

– Я вже у нас. Через дві години буду дома. Бобе! Збери наших і підкочуйте до мене. Є справа.

– Клоде, куди ти знову встряг?

– Все гаразд, Бобе! Потрібно допомогти хорошій людині. Вона потрапила у біду.

– Можеш не продовжувати. В біду чомусь попадають лише хороші люди. Сподіваюсь, ми не даремно приїдемо.

– Боб! – образився Клод. – Я тебе коли-небудь обманював?

– І не раз, – відповів співрозмовник і поклав трубку.

Шеньє повернувся до автомобіля. Тед спав. Не заправляючись (грошей не мав, а брати у сплячого не хотів), виїхав на автотрасу.

Вечоріло. Сонце зачепилося за далекі дерева десь на заході і не хотіло покидати неба.

Проминувши Коатикум, Клод збільшив швидкість. Через півгодини перед Шербруком повернув на захід. Дорога на схід вела до озера Сент-Франсіс, але Клод вирішив дотримуватися свого плану.

До Монреалю приїхали вже за північ. На щастя, жив Клод не у самому місті, а ближче. Під'їжджаючи до дому, Клод збудив Теда.

– Вставай! – сказав він. – Ну, ти і приємний попутник!

– Де ми? – не зрозумів Тед.

– В Монреалі.

– Як в Монреалі? Я їхав на Сент-Франсіс.

– Заспокойся, друже! Ти пригадуєш, про що ми говорили?

– Ну.

– Ну, так я допомагаю тобі. Ми приїхали до мене додому. А ось і мої, а тепер і твої друзі.

У світло фар потрапив джип. Біля нього стояв патлатий здоровань, вигляд якого не обіцяв нічого хорошого. Принаймні так подумав Тед. Тим часом Клод зупинив автомобіль, виключив двигун і радісно залишив салон.

Він і здоровань обнялися. З джипу вилізли ще два патлатих хіпі. Обнімання продовжилися. Стрепет стояв осторонь.

– Це і є хороша людина, якій конче потрібна наша допомога? – пробасив здоровань.

– Боб, це Тед, – представив Клод. – Теде, підійди сюди. Познайомся з моїми друзями. Боб, До, Ренді. Сподіваюся, що вони стануть і твоїми друзями.

Тед привітався.

– Клоде, в чому справа? – поцікавився Боб.

Шеньє повернувся до Теда. Той кивнув головою.

– Говори, Клоде. Між друзями не повинно бути таємниць.

Клод в декількох словах розповів суть історії, ще більше скоротивши її, ніж це зробив Тед декілька годин тому.

– Коли вони повинні подзвонити? – запитав Боб Теда.

– Ще вчора. Я мобілку виключив.

– Що будемо робити?

– Зараз підемо до мене. Батьків немає. Ми підключаємо телефон до комп'ютера. Далі – справа техніки.

Загрузившись банками пива і сандвічами, хіпі разом із Стрепетом зайшли в будинок.

Підготовка до дзвінка була ретельною. На вигляд неохайні і несерйозні, нові знайомі виявилися хорошими товаришами і чудовими спеціалістами. Клод підключив мобільний телефон Теда до комп'ютера, запустив програму. На дисплеї появилось зображення материків.

– Ну, тепер вони від нас не втечуть, – сказав Клод. – Давай.

Тед включив телефон. Через деякий час почувся дзвінок.

– Говори не менше хвилини, – попередив Клод. – Інакше я не встигну їх запеленгувати.

– Алло! – сказав Тед.

– Нарешті! – почувся. – Де ви поділися?

– Нехай це вас не хвилює, – відповів Стрепет. – Я вас попередив, що говоритиму тоді, коли сам захочу. А зараз я поговорю з Мері...

– А чи не здається тобі...

– Не здається. Вам потрібні гроші – ви їх отримаєте. Але не раніше, як я отримаю Мері. Тому раджу вам не перечити мені. Я поговорю з Мері, а потім вже з тобою.

Зображення на моніторі змінилося. Появилася Північна Америка.

– Тед!

– Мері! Слава Богу, ти жива! Як ти?

– Все в порядку. А ти?

– Також. Мері, я хотів тобі вже давно сказати, ще в Лондоні. Ти пам'ятаєш нашу першу ніч?

– Пам'ятаю.

Видно, телефон у дівчини вирвали, тому що знову заговорив чоловічий голос.

– Досить! – сказав він. – Поговорите потім. А зараз, де банкнота?

– Я вже говорив вам: її у мене немає. Вона в Шотландії.

– Комірка і код?

На екрані виник район Монреалю.

– Залізничний вокзал Единбурга. Комірка 817.

– А код?

Комп'ютер видав район озера Сент-Франсіс.

– А яку ви можете дати гарантію, що я побачу Мері?

– Ми ж довіряємо один одному!

Зображення на екрані різко пішло вниз і зупинилося на невеликому будиночку. Серед присутніх пройшов легкий шум. Боб помахом руки зупинив товаришів.

– Давай домовимось так, – сказав Тед. – Ваша людина летить в Единбург. Вона знає вокзал і комірку. Післязавтра зранку ви говорите, де Мері, я вам кажу код.

- Чому аж післязавтра?
- А раніше він не добереться до Единбурга.
- Де тебе знайти? – поцікавився голос. – Звідки ти дзвониш?
- Вважай, що я знаходжуся поруч тебе, – сказав Тед і відключив телефон.

15

- Ну, хлопче, ти даєш! – вигукнув Боб. – На грані фолу.
  - А з ними інакше і не можна.
  - Ми маємо тридцять годин, – нагадав Клод.
  - Де цей будинок? – Тед показав на монітор.
  - Ми знаємо, де це. Поблизу озера. Це кемпінг Денні Берера. Тепер вони у наших руках.
- До протягнув Теду банку з пивом.
- Підкріпися.
- Стрепет відкрив пиво. Інші зробили те саме.
- Що це таке? – запитав Тед, звернувшись до Клода. – Як це ти зробив?
  - Вирахував, звідки дзвонили? – перепитав Клод. – Використав американський військовий супутник-розвідник.
  - ???
  - Не дивуйся. Треба лише зламати код, а решта вже не проблема.
  - А як же військове відомство?
  - Та не переживай ти! Нічого з ними не станеться! Не збідніють. Так половина хакерів поступає.

Тед сидів серед людей, з якими познайомився лише сьогодні, і думав, що йому знову пощастило. Ця четвірка, яка неначе зійшла з архівних кадрів шістдесятих років і яка всім своїм виглядом кидала виклик «добропорядному» суспільству, виявилася напрочуд хорошою дружньою командою. Вони не роздумуючи згодилися допомогти мимовільному знайомому. Хоча ні. Вони все продумали. Ось яка організація! Навіть військовий супутник підключили! Цікаво, якої важливої інформації не дорахувалися військові США?

Ця думка його розвеселила, і він усміхнувся. Життя знову давало йому шанс.

– Що будемо робити? – запитав Клод. – За тридцять годин ми повинні підготуватися і бути вже на озері.

– Оце і будемо робити, – сказав Боб. – Ми маємо дві машини. Ми втрюх на джипі і ти з Тедом на «вольво». Кожен бере зброю. Ти маеш? – звернувся він до Стрепета.

Замість відповіді Тед вийняв з кишені пістолет.

– Зійде, – похвалив Боб. – До речі, Теде, ти так одягаєшся, що від тебе аж верне.

– А що таке? – Тед критично оглянув себе. – Мені здається – хороший костюм. Майже новий.

– В тому то і справа, що новий. Добре, сьогодні зранку зробимо з тебе людину.

Вони просиділи всю ніч, обговорюючи деталі майбутньої операції. Кожен отримав своє завдання, хоча всі виконували єдину роль: прикривали Теда.

Зранку Ренді з До потягнули Теда по місту. В обід він повернувся в будинок Клода зовсім невпізнаним. На голові стирчав короткий «іжак». Пристойний костюм змінився клітчатою сорочкою і новими джинсами. Великі дзеркальні окуляри довершували маскування.

– Нормальний прикид! – похвалив Клод.

– Ага, – іронічно відказав Тед. – Не вийшло з мене хіпі, то перетворився у панка.

Клод скривився.

– Ніколи не згадуй у нашій присутності цих недостойних творінь природи. Запам'ятай. Панки ніколи тобі не допоможуть, навіть якщо ти дуже попросиш.

– А панкам я ніколи б не зупинився. Де хлопці?

– Прийдуть під вечір. Зараз можеш відпочити.

– А встигнемо?

– Не хвилюйся, – заспокоїв Клод. – Нам не варто виїжджати раніше. Ми знаємо навколо Сент-Франсіс кожен пеньок. Проїдемо з погашеними фарами – не заблудимось. А світитися серед білого дня, сам розумієш.

Тед розвалився на дивані.

– Клоде, чому ви мені допомагаєте? – запитав він. – Я ж вам абсолютно чужий! Ти мені нічим не зобов'язаний! Те, що я підвіз тебе, не пояснення. Не зробив би я, ти поїхав би з кимсь іншим.

– Не поїхав. Я стояв на узбіччі дві години, – злобно сказав Клод. – І жодна сволота не зупинилася. Я не хотів, щоб мене підвезли до самого Монреалю. Це було вершиною бажань. Ну декілька миль хоча б. Ні, у них свято. Добропорядні глави сімейств їхали зі своїми чадами на відпочинок. Що їм було до нещасного патлатого боя?! Ще вимаже салон машини. І я дав собі слово, що допоможу будь-кому, хто зупиниться поблизу мене, щоб він не попросив. Доля послала тебе.

– Навіть у такій справі? Згадай, за цими відморозками подвійне вбивство.

– Ми виступаємо за чисте докільця. В душі ми «зелені». І нам здається, що докільця буде значно чистіше, коли ми позбавимо його цих, як ти назвав, відморозків. Хто це? Твої співвітчизники?

– Швидше за все. Я відчуваю інтонацію. Говорить один і той самий. І в Нью-Йорку, і тут. Напевне, ніхто більше з них не володіє англійською.

– Або не хоче, щоб ти його впізнав, – додавив Клод.

– Ти гадаєш, це хтось знайомий?

– Чекати залишилося недовго.

Біля шостої під'їхав джип Боба. Зовні виглядало, що група молодих людей зібралася на полювання. Почасти так і було, тільки звір був особливий. Про це, зрештою, свідчила і зброя. Рушниці – в основному дробовики – призначалися для полювання на великого звіра. Патрони були дванадцятого калібру, марки «Ремінгтон-Експрес», заряджені дробинками № 2, найбільшими, які можливі.

Все задне сидіння було завалене рюкзаками, якимись ящиками й одягом. Туди ж

перекочував і ноутбук Клода, тому До перебрався у «вольво» Теда. Боб вивів джип на дорогу і першим поїхав на схід. Тед з Клодом і До на задньому сидінні рушили за ним.

Навіть на автостраді відчувалася різниця між Канадою і Штатами, ні, не якістю доріг – слава Богу, з цим було все гаразд. Майже повна відсутність машин на автостраді – ось що вразило Теда, і було дещо незвичним. Англія, а тим більше східна Америка аж кишіли автомобілями, а величезна тридцятимільйонна Канада задовольнялася поодинокими машинами на дорогах.

– Це ще нічого, – сказав Клод. – Поїхав би ти миль так триста на північ, то крім білих ведмедів і ескімосів, не те що машин, нічого не побачиш.

– Цього ще не вистачало! Хоч не хоч, приходиться дякувати нашим невідомим «друзям», що вони не білі ведмеді.

До на задньому сидінні задоволено хихикнув.

16

Хоч Канада і славиться своїми озерами (ніхто не може сказати, скільки їх точно е), Сент-Франсіс виділялося серед інших хоча б тим, що не було зв'язане з іншими, дуже забрудненими, і знаходилося далеко від промислових об'єктів. Віковічні неторкані дерева підступали до самої води. На прозорій чистій поверхні недалекі порослі лісом горби, поодинокі хмари.

Це озеро здавна облюбували індіанці племені ірокезів. Воно давало їм рибу. Зараз червоношкірих замінили блідолиці, про що свідчили численні охайні будиночки, розкидані по всьому витягнутому узбережжі. Вони майже ніколи не пустували, а особливо у таку спекотну пору.

Не був винятком і будинок Денні Берера, до якого наші друзі під'їхали о п'ятій годині ранку. Щоб не стирчати на березі озера і ні у кого не викликати підозр, частину ночі вони провели у мотелі Річмонда. Не доїжджаючи до потрібного будинку, вони перевантажили все у машину Теда, залишивши лише зброю. У джип сіли Ренді і До, а решта лише їм відомими стежками пішки направилися до будинку.

Половину сьомої Боб, Клод і Тед лежали на пагорбі, що поріс рідкими кущами, і спостерігали за будинком Денні. Він стояв біля самої кромки води. Дерев, що росли всюди, дещо заважали огляду, але міняти позицію було вже пізно. Від дверей доріжка вела

до дерев'яного причалу, поблизу якого погойдувався прив'язаний катер.

Майже одночасно до будинку під'їхав джип з хлопцями. Протяжно прогудів сигнал. З кабіни вийшов Ренді. До завбачливо залишився на правому передньому сидінні, тримаючи наготові дробовик дванадцятого калібру. З такою зброєю звичайно йдуть на ведмедя.

– Денні! – крикнув Ренді. – Ми приїхали! Виходь, друже!

Денні Берер ніколи не належав до їхнього кола, але зараз це не мало значення. Двері будинку деякий час не відкривалися, хоча за коливанням жалюзі на вікнах виходило, що в будинку хтось є.

– Денні! Не валяй дурня! – продовжував Ренді. – Не ховайся від своїх друзів. А якщо ти не один, то ми допоможемо тобі. Чи не так, До?

Скрипнув засув, і на порозі появилися двоє чоловіків, так би мовити, середньостатистичних канадців.

– Містера Берера зараз немає, – пробасив один.

(В цей момент Боб стиснув Теду лікоть. Стрепет кивнув головою, мовляв, я впізнав.)

– А де він? – запитав Ренді.

– Він здав нам будинок, а сам кудись поїхав. Казав, що повернеться післязавтра.

– Нічого собі, – сказав Ренді. – Ти чуеш, До, він нас кинув. Послухайте, містере, а ви нічого не путаєте? Ми домовилися з Денні, що сьогодні приїдемо до нього. Ми місяць тому домовилися! Він навіть завдаток взяв!

– Нічого не можу порадити, – відповів невідомий. – Ми також з ним домовилися, що проживемо тут до завтрашнього дня. І також заплатили гроші. Приїде містер Берер, розбирайтесь з ним самі.

– Ні, ти чув, До? Такого від нього я не чекав. Куди хоч він поїхав? – запитав Ренді невідомих.

– Він нам не говорив. У нього в Торонто були якісь справи.

Другий невідомий – невисокий блондин – весь час мовчав. Він абсолютно не реагував на розмову, не виказував ніяких емоцій. Зате руки весь час тримав у кишенях куртки. Це мало два дуже суттєвих пояснення: по-перше, мови білявий не знав і, по-друге, рука у правій кишені куртки аж спітніла від стискання рукоятки пістолета.

– А зараз, джентльмени, пробачте, у нас справи. Нас чекає форель, – сказав невідомий, і обидва зайшли у будинок.

Ренді ще деякий час постояв перед будинком, потім плюнув, сів у джип, розвернувся, машина зникла за деревами.

– Вони тут! – впевнено сказав Стрепет, коли шум джипу затих. – Голос той самий.

– Я тобі ще таке скажу, – добавив Боб. – Денні ніколи не полишає свій будинок напризволяще відпочиваючим. Собі він завжди залишає одну кімнату. Далі. В Торонто йому робити нічого. Він завжди якщо кудись і їхав, то в Монреаль.

– І останнє, – вставив Клод. – Тут форелі не водяться. Їм потрібна бистрина.

– Добре, – сказав Стрепет. – Я пішов.

– Обережно! – нагадав Клод.

– Що мені боятися з таким прикриттям? – відповів Тед і відповз назад.

Переконавшись, що його не видно, він підвівся і пішов вліво, у протилежну сторону від місця, де залягли (він знав точно) Ренді з До. Сховавшись за деревами, але так, щоб не випускати з поля зору будинок, включив телефон.

Видно, викрадачі поставили свою мобілку на автоматичний виклик, бо зразу прозвучав сигнал.

– Стрепет! – відгукнувся Тед.

– Якщо ти ховатимешся від нас, – відповів той самий грубий голос, – то я не гарантую, що ми по-доброму розійдемося. Наша людина вже чекає в Шотландії. Код?

– А Мері?

– Ми її відвеземо тобі туди, куди ти захочеш.

– Краще просто виведіть її на поріг будинку.

– Тобто? – здивувався невідомий. – Як це розуміти?

– Відкрий двері – і побачиш.

У слухавці почулося приглушене українське «Він тут!»

Далі, виконуючи розроблені настанови, Тед вийшов з-за дерев на поляну перед будинком і весело помахав рукою перед вікном. Одночасно цей жест означав «Приготуватись!».

Двері відчинилися, і на порозі знову виникли вже знайому незнайомці.

– Як ти нас знайшов? – здивовано запитав бас.

– По-перше, давай перейдемо на нашу мову, – сказав Тед по-українськи, – а то твій напарник стовбичить як придурок. По-друге, вийми руки з кишень, а то зброя ненароком може вистрілити. І не обов'язково у мене. По-третє, я хочу бачити Мері. І, нарешті, не задавай дурних запитань, на які я не дам відповіді.

Кінець ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию (https://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=25458549&lfrom=362673004) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.